

Registre de trasplantament cardíac de Catalunya

Informe 1984-2010

Comissió Assessora del registre de trasplantament cardíac de Catalunya

Dr. Fèlix Pérez Villa (Hospital Clínic i Provincial de Barcelona)
Dr. Josep Maria Padró (Hospital de la Santa Creu i Sant Pau)
Dr. Nicolás Manito (Hospital Universitari de Bellvitge)
Dr. Josep Girona (Hospital Universitari Maternoinfantil Vall d'Hebron)
Sra. Nuria Trota (Organització Catalana de Trasplantaments. Servei Català de la Salut)
Dr. Pere Àngel Montserrat (Organització Catalana de Trasplantaments. Servei Català de la Salut)

Centres notificadors

Hospital Clínic i Provincial de Barcelona
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Hospital Universitari de Bellvitge
Hospital Universitari Maternoinfantil Vall d'Hebron

Responsable del registre: Organització Catalana de Trasplantaments

Gestor del registre: Comissió Assessora del registre de trasplantament cardíac de Catalunya

Recollida i introducció de la informació: Pedro López, Nuria Trota

Processament de les dades i elaboració de l'informe: Nuria Trota

© Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Edició: Servei Català de la Salut
Organització Catalana de Trasplantaments

Barcelona, 2011

Agraïments

L'Organització Catalana de Trasplantaments (OCATT), responsable del registre de trasplantament cardíac de Catalunya, vol agrair a tot el personal dels centres autoritzats per fer trasplantaments cardíacs la seva contribució al manteniment del registre amb la notificació de les dades i la participació en l'elaboració de l'informe a través de les seves aportacions.

Dr. Pere Àngel Montserrat
Director de l'OCATT

Per a correspondència, adreceu-vos a:

Nuria Trota
Organització Catalana de Trasplantaments (OCATT)
Servei Català de la Salut. Departament de Salut
Mejía Lequerica,1, pavelló Hèlios 3, 1a planta
08028 Barcelona

Correu electrònic: ntrota@catsalut.cat

<http://trasplantaments.gencat.cat>

Índex

Introducció	7
Aspectes metodològics	8
Evolució del trasplantament cardíac	9
Característiques del receptor	11
Característiques del donant.....	18
Característiques del trasplantament	20
Retrasplantaments	22
Supervivència.....	24
Mortalitat	29
Llista d'espera	33
Trasplantament cardíac en nens	36

Introducció

L'any 1984, a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, es va fer el primer trasplantament cardíac de Catalunya, que també va ser el primer practicat amb èxit de l'Estat espanyol. Uns anys després, el 1991, l'Hospital Universitari de Bellvitge va començar l'activitat en aquest camp i l'any 1998 ho va fer l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona. Posteriorment, l'any 2006, es va autoritzar l'Hospital Universitari Maternoinfantil Vall d'Hebron per a la pràctica de trasplantaments cardíacs i cardiopulmonars en pacients fins a l'adolescència.

El registre de trasplantament cardíac es va posar en funcionament l'any 1993 i conté les dades dels trasplantaments fets a Catalunya des de l'any 1984. Les dades dels trasplantaments practicats durant el període 1984-1993 es van recollir de manera retrospectiva, però des de l'any 1994 el registre les obté de manera periòdica i sistemàtica.

D'acord amb els seus objectius, el registre és responsabilitat de l'OCATT i la gestió de les dades d'una comissió assessora d'aquest que dóna resposta als requeriments d'informació del Servei Català de la Salut i del Departament de Salut per a la planificació, la gestió de recursos i la compra de serveis. El registre també és una font d'informació accessible per a usuaris externs, com els professionals que treballen en l'àmbit de l'assistència, i dóna resposta a les demandes que es fan des d'altres sectors. En tots els casos, el tractament i l'accés a les dades estan sotmesos a la normativa vigent pel que fa a la protecció de les dades de caràcter personal.

L'objectiu principal del present document és donar a conèixer l'activitat i les característiques dels trasplantaments cardíacs fets a Catalunya l'any 2010, com també l'evolució dels que s'han portat a terme des de 1984, tant als professionals directament implicats en aquest tractament com als de l'Administració sanitària.

Aspectes metodològics

En aquest informe és descriu l'evolució del trasplantament cardíac a Catalunya i s'analitzen les característiques dels receptors, els donants i els trasplantaments, així com els resultats obtinguts.

Per al càlcul de la supervivència del pacient (temps fins a la mort) s'ha utilitzat el mètode Kaplan-Meier i s'ha avaluat el nivell de significació estadística entre les diferents corbes amb el test de Log-rank; s'han considerat significatives les diferències amb un valor de $p < 0,05$. Les corbes de supervivència s'han interromput quan el nombre de casos ha estat inferior a 10.

La probabilitat de rebre un trasplantament s'ha calculat considerant un model de riscos competitiu amb tres esdeveniments d'interès: trasplantament, mort i sortida de la llista.

Descripció dels indicadors:

Taxa de trasplantament anual

Nombre total de trasplantaments cardíacs fets durant l'any als centres autoritzats, independentment del lloc de residència del receptor, amb relació a la població de Catalunya (padró d'habitants de 1991, 1996 i, a partir de 1997, les actualitzacions anuals del padró. Institut Nacional d'Estadística). S'expressa per milió de població (pmp).

Taxa de mortalitat als 30 dies

Percentatge de morts ocorregudes en els 30 dies posteriors al trasplantament cardíac.

Evolució del trasplantament cardíac

En el període 1984-2010 a Catalunya s'han fet 984 trasplantaments cardíacs a 968 pacients (16 han estat retrasplantaments). D'aquests trasplantaments, 14 han sigut combinats amb un altre òrgan (taula 1).

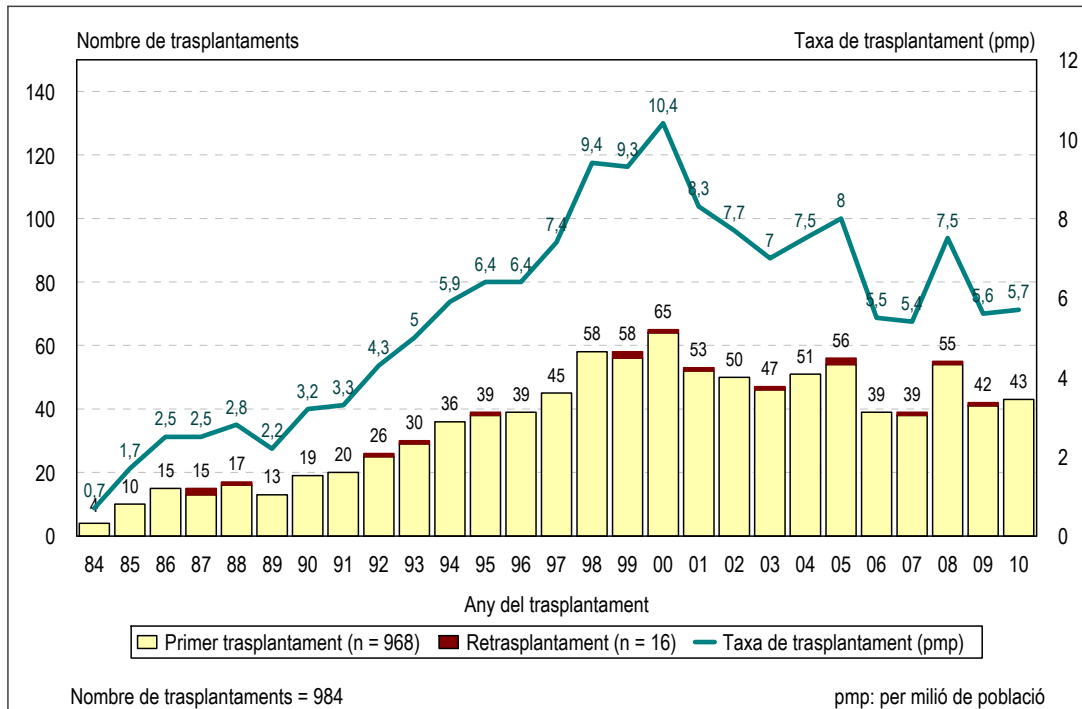
Taula 1. Nombre de trasplantaments combinats realitzats. 1984-2010

	Any inici activitat	n
Cor - pàncrees	1988	1
Cor - ronyó	1999	10
Cor - pulmó	2006	1
Cor - fetge	2008	2
Total trasplantaments simultanis		14

L'evolució anual del nombre de trasplantaments cardíacs ha anat variant al llarg dels anys i mostra una tendència creixent a partir dels anys 1992 i 1997 (dates que coincideixen amb el començament de l'activitat en nous centres) i fins al 2000. A partir de llavors hi ha hagut diverses oscil·lacions; en el darrer any s'han fet 43 trasplantaments, un més que l'any anterior (figura 1).

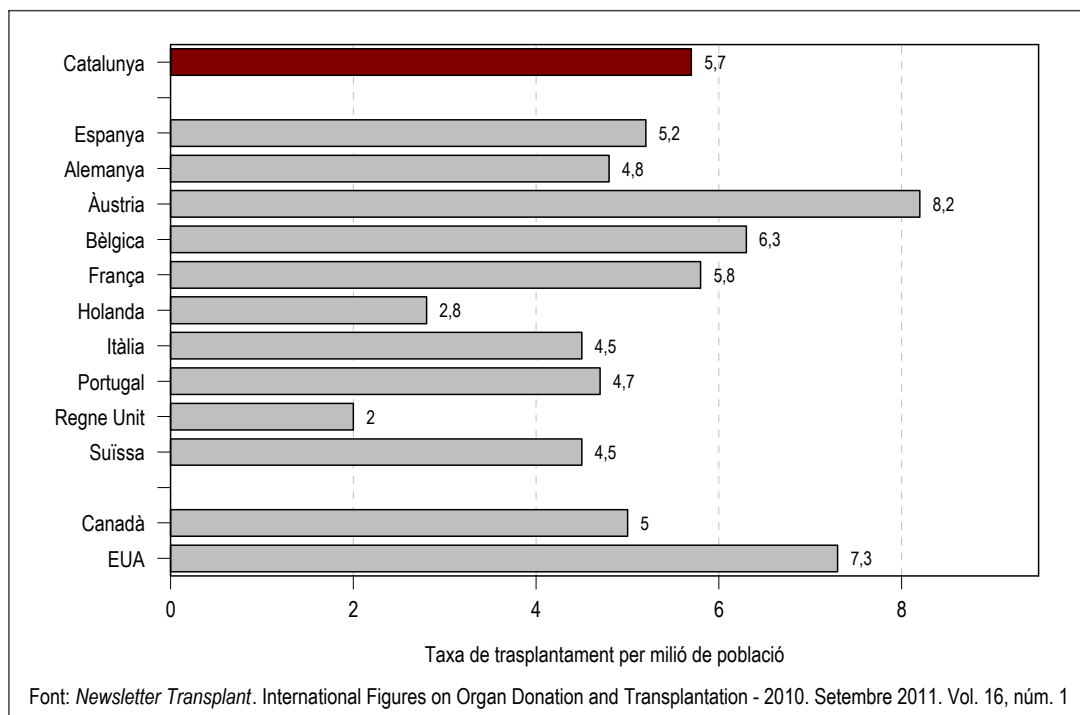
A causa dels canvis de tendència, la taxa anual de trasplantament cardíac també resulta afectada i mostra una clara tendència creixent en el període 1992-2000, i decreixent a partir de llavors. L'any 2010, la taxa de trasplantament és de 5,7 per milió de població (figura 1).

Figura 1. Evolució anual del nombre de trasplantaments i de la taxa anual de trasplantament cardíac. 1984-2010

La taxa anual de trasplantament cardíac varia considerablement entre països i Catalunya se situa entre els que presenten una activitat més alta (figura 2). Tanmateix, cal interpretar aquestes dades amb cautela tenint en compte els diferents factors que influeixen en l'activitat de trasplantament a cada país (sistema sanitari, criteris d'indicació, estructura de la població, etcètera).

Figura 2. Taxa de trasplantament cardíac en diferents països. 2010

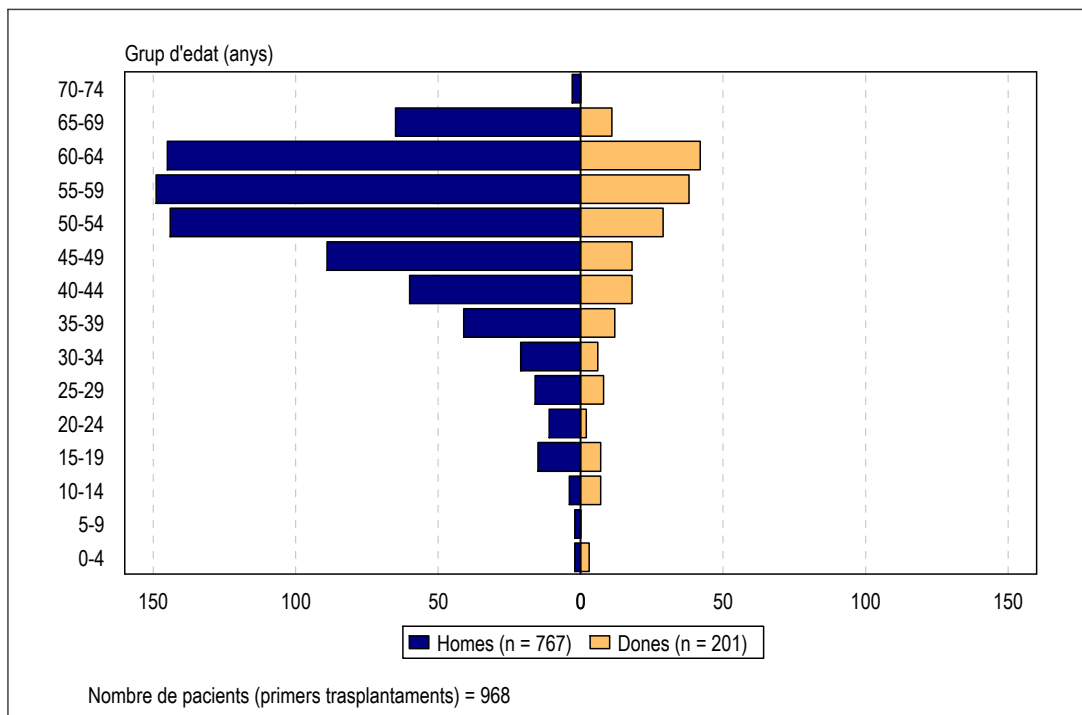
Característiques del receptor

◆ Sexe i edat

Dels 968 pacients trasplantats –primers trasplantaments– en el període 1984-2010, 767 (79,2%) són homes i 201 (20,8%) dones. L'any 2010, 35 (81,4%) pacients han estat homes i 8 (18,6%) dones.

La mitjana d'edat dels pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac en el període 1984-2010 és de 51 anys (51 per als homes i 48 per a les dones), la mediana de 54 anys i el rang de cinc mesos a 71 anys (figura 3).

Figura 3. Nombre de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per grups d'edat i sexe. 1984-2010

Al llarg dels anys, la mitjana d'edat ha anat augmentant i ha passat dels 48 anys de 1997 als 52 de l'any 2010 (figura 4). Tres dels pacients trasplantats l'any 2010 han estat nens menors de dos anys, si només es tenen en compte els trasplantaments realitzats a adults, la mitjana d'edat de l'any 2010 augmenta fins els 56 anys.

L'increment en la mitjana de l'edat observat al llarg dels anys es deu principalment a l'augment progressiu de trasplantaments a pacients de 50 anys o més.

L'any 2010, el 37,2% dels pacients que han rebut un primer trasplantament tenen entre 50-60 anys i el 41,9% són majors de 60 anys, percentatges que eren del 33,3% i el 20,0% l'any 1997 (figura 5).

Globalment, el 64,7% de tots els pacients trasplantats té 50 anys o més en el moment del primer trasplantament cardíac i, de fet, el 52,3% de tots els pacients són homes de 50 anys o més.

Figura 4. Evolució anual de la mitjana d'edat dels pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, tots els pacients i pacients de 16 anys o més. 1992-2010

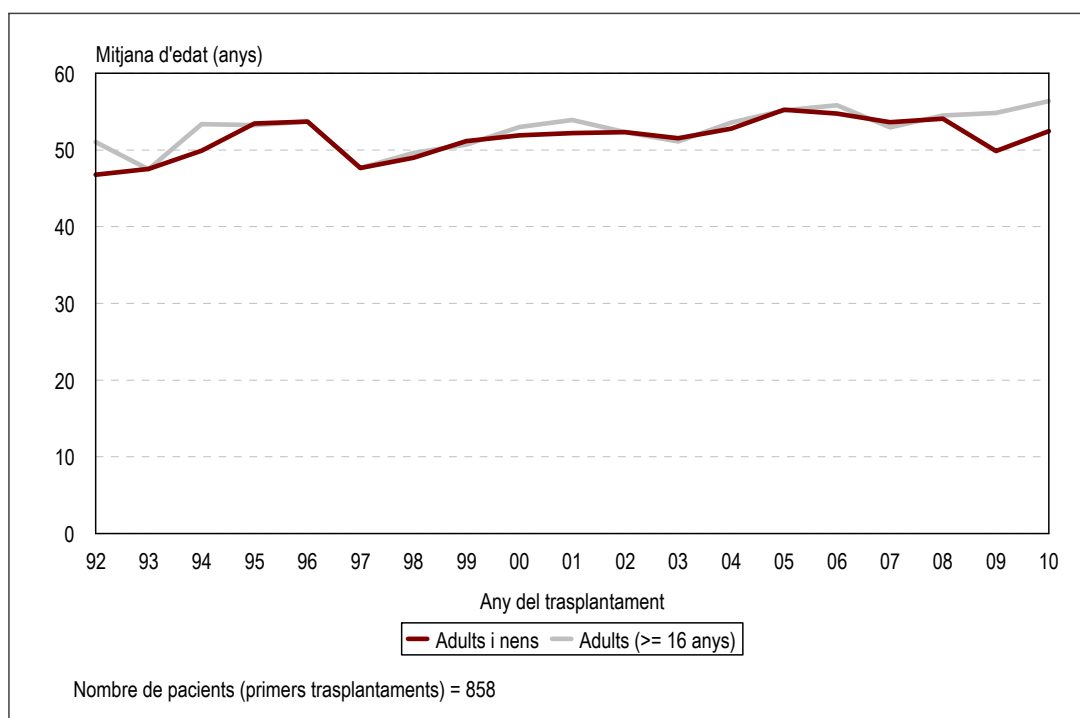
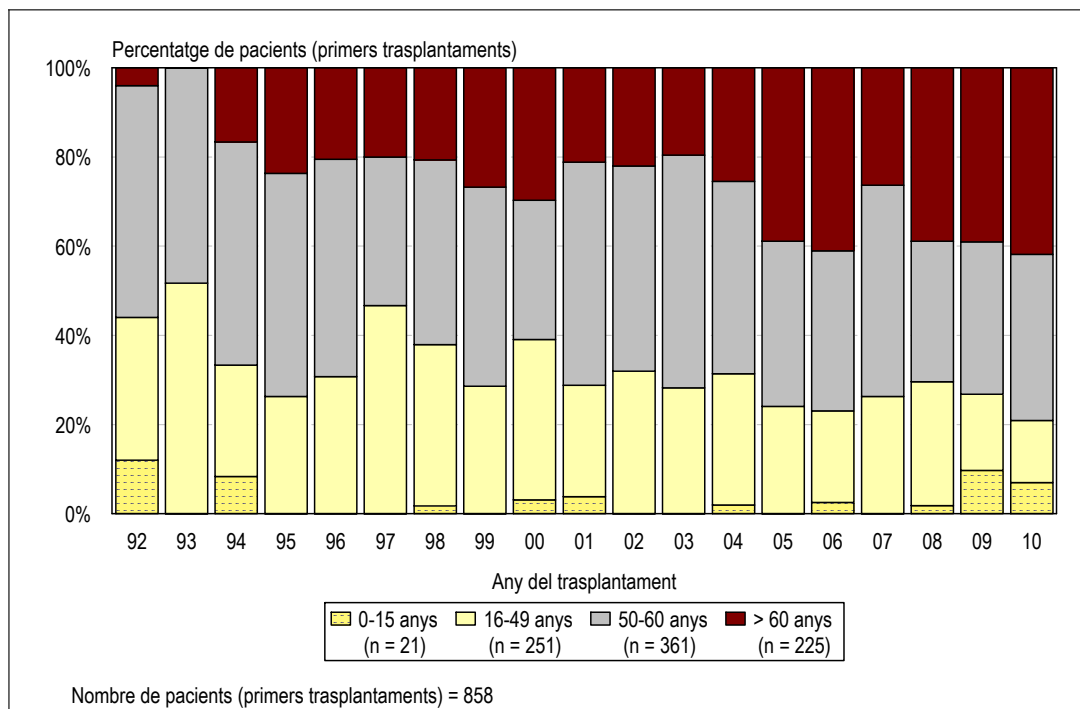

Figura 5. Evolució anual del percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per grup d'edat. 1992-2010

◆ **Residència**

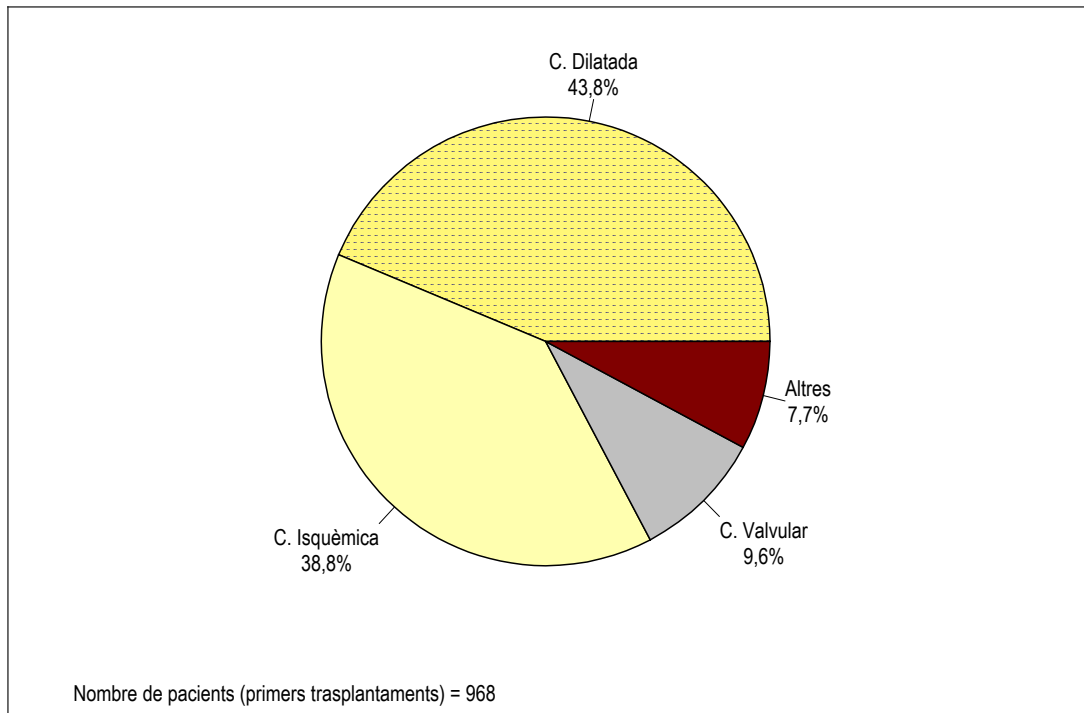
El 91,2% (n = 897) dels pacients trasplantats són residents a Catalunya, el 8,5% (n = 84) a la resta d'Espanya i el 0,3% (n = 3) estrangers. Bàsicament, els no residents a Catalunya són de les comunitats autònomes de les illes Balears (n = 44) i d'Aragó (n = 15).

◆ **Indicacions**

Les indicacions del trasplantament cardíac es reuneixen en quatre grups: cardiopatia dilatada, cardiopatia isquèmica, cardiopatia valvular i altres, que comprèn la cardiopatia restrictiva, la congènita i la hipertròfica.

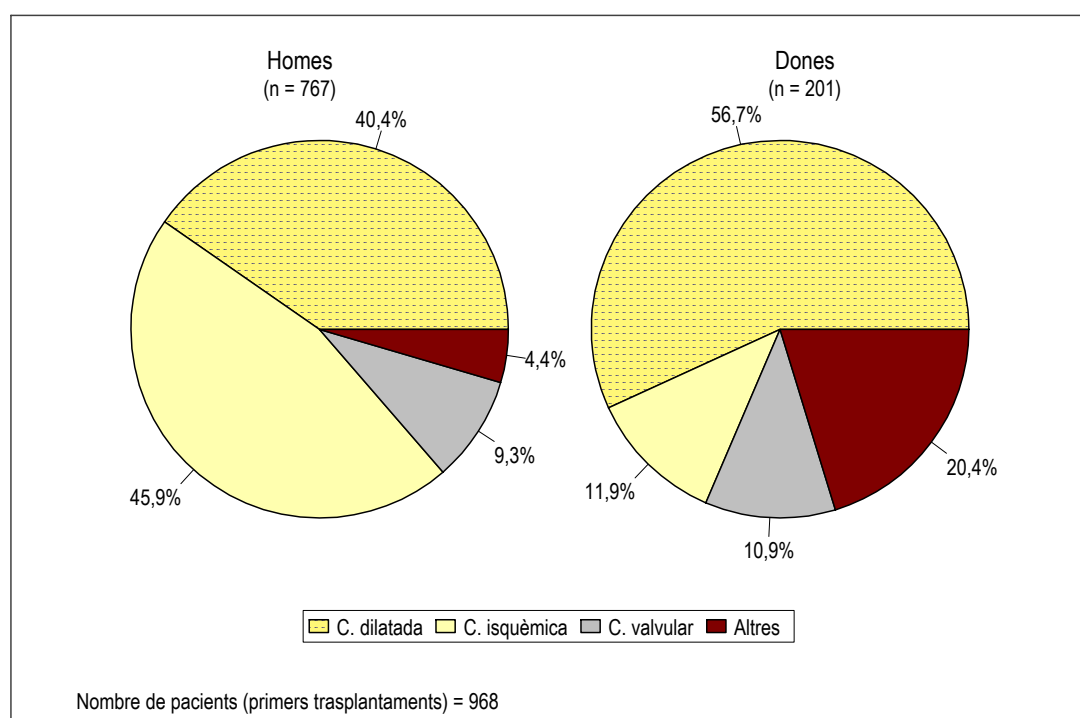
La cardiopatia dilatada i la cardiopatia isquèmica són les dues indicacions més freqüents i representen el 43,8% i el 38,8%, respectivament, del total de trasplantaments cardíacs practicats a Catalunya des de 1984 (figura 6). En el cas dels homes, el 45,9% dels pacients pateixen una cardiopatia isquèmica i el 40,4% una cardiopatia dilatada. Pel que fa a les dones, la indicació més freqüent (56,7%) és la cardiopatia dilatada (figura 7).

Figura 6. Percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació. 1984-2010

A la taula 2 es descriuen les indicacions incloses en la categoria "altres indicacions".

Figura 7. Percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació i sexe. 1984-2010

Taula 2. Indicacions incloses en la categoria "altres indicacions". 1984-2010

	Homes		Dones		Global	
	n	%	n	%	n	%
C. restrictiva	12	35,3%	13	31,7%	25	33,3%
C. hipertròfica	9	26,5%	14	34,1%	23	30,7%
Malaltia congènita	9	26,5%	10	24,4%	19	25,3%
Displàsia aritmogènica VD	3	8,8%	3	7,3%	6	8,0%
Miocardiotoxicitat cloroquina	-	-	1	2,4%	1	1,3%
Distròfia de Becker	1	2,9%	-	-	1	1,3%
	34	100%	41	100%	75	100%

L'any 2010, el 37,2% (n = 16) dels pacients presenten una cardiopatia isquèmica, el 23,3% (n = 10) una cardiopatia valvular, el 20,9% (n = 8) una cardiopatia dilatada i el 18,6% (n = 8) alguna altra indicació (dos pacients amb cardiopatia restrictiva, un amb cardiopatia hipertròfica, tres amb malaltia congènita i dos amb una displàsia aritmogènica del ventricle dret).

Al llarg dels anys, la malaltia incident més freqüent ha anat variant i, si bé en els primers anys la cardiopatia dilatada era la indicació més freqüent, ara els percentatges són molt més semblants als de la cardiopatia isquèmica i algun any aquesta indicació ha estat la més freqüent, com passa aquest any 2010. De totes maneres, atès el baix nombre de trasplantaments que es practiquen anualment, és difícil valorar les petites oscil·lacions que hi ha d'un any a l'altre (figures 8 i 9).

Figura 8. Evolució anual del nombre de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació. 1992-2010

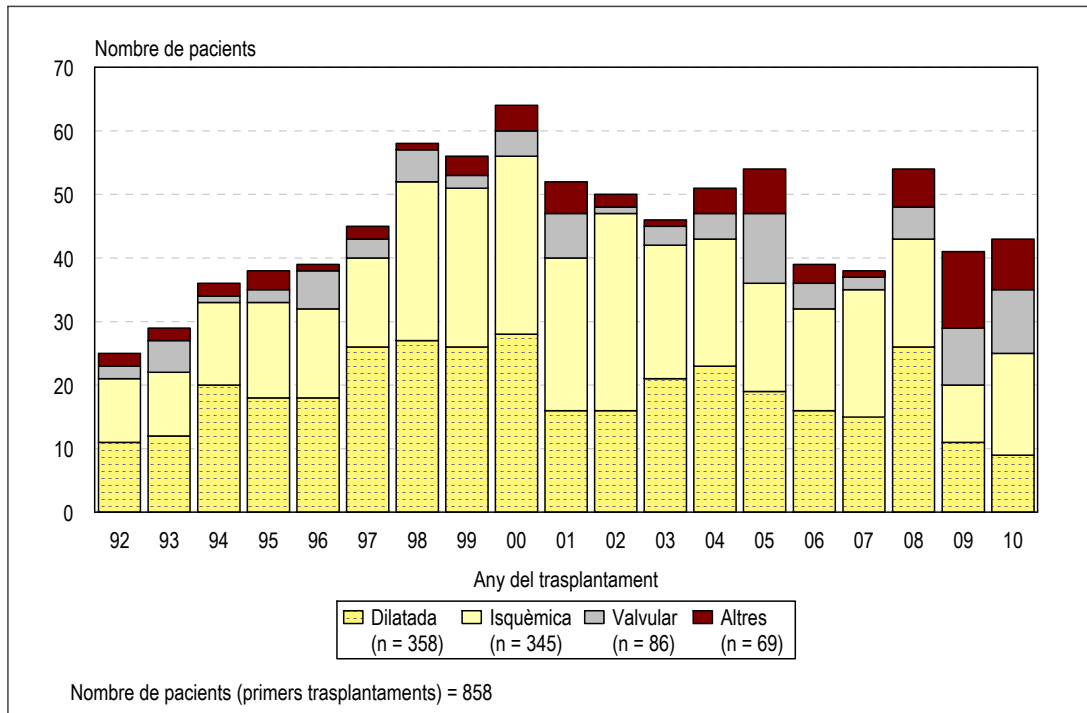
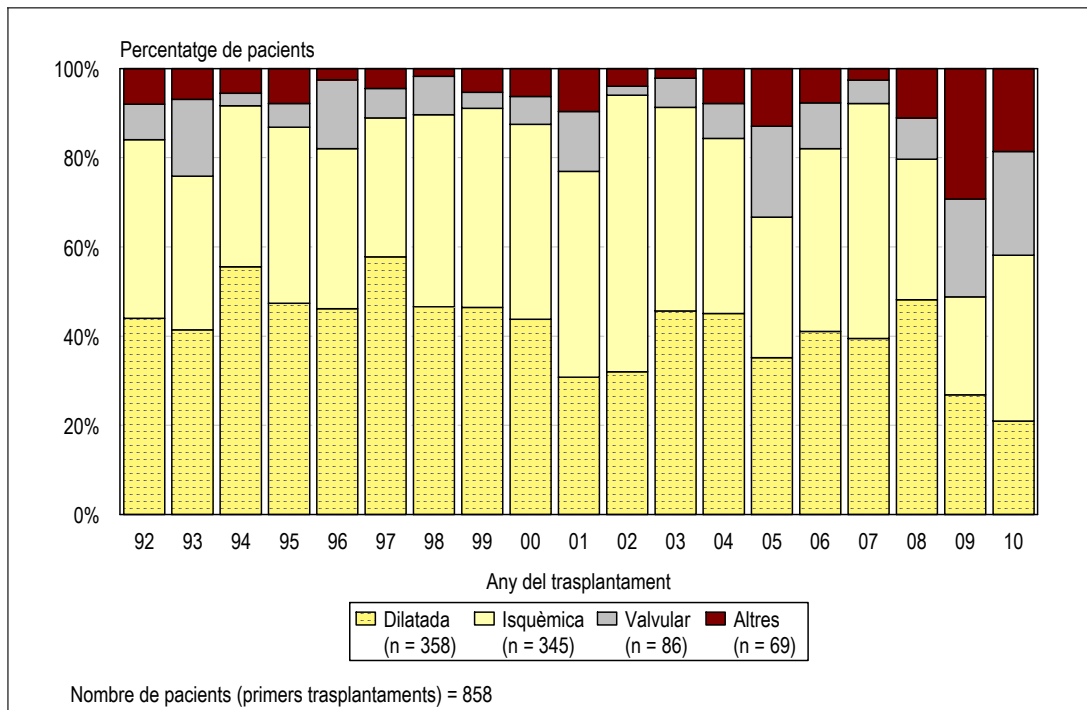
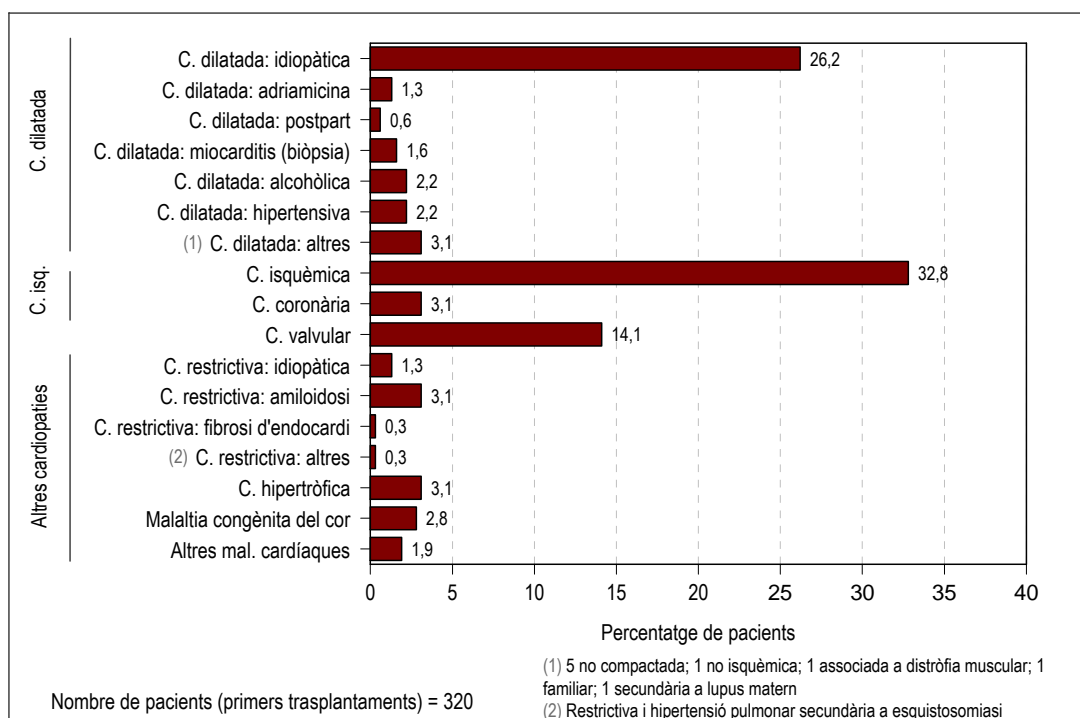

Figura 9. Evolució anual del percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació. 1992-2010

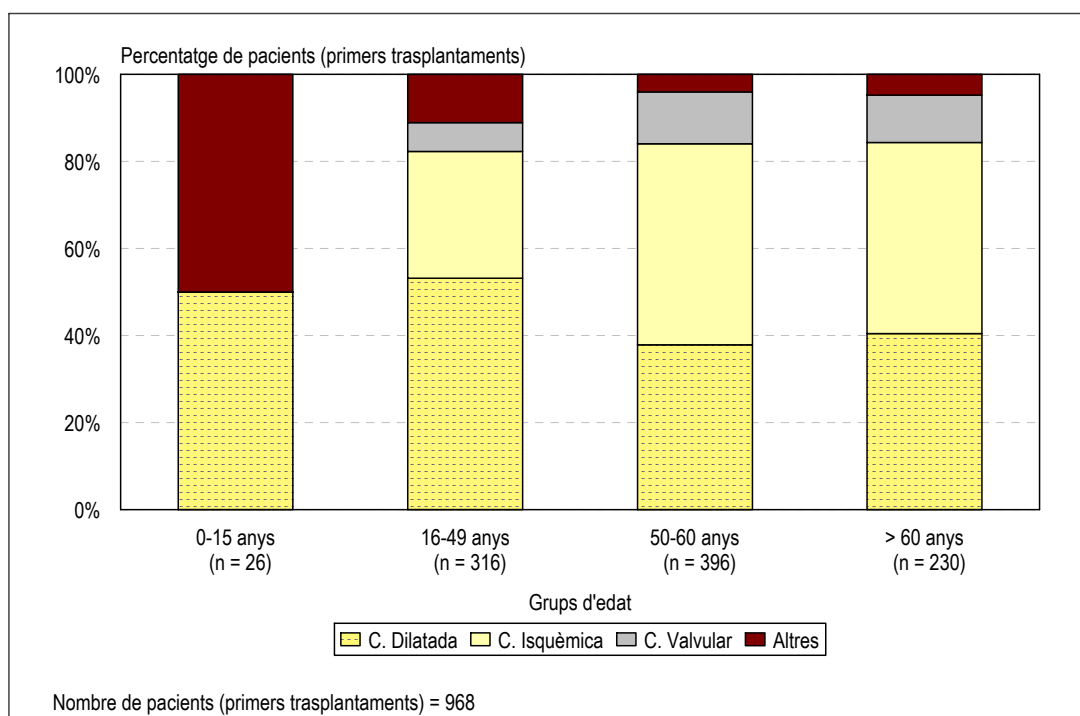
A partir de l'any 2004, s'incorpora al registre una nova classificació de les indicacions de trasplantament que permet precisar-les més. Les indicacions més freqüents en els anys 2004-2010 són la cardiopatia dilatada idiopàtica, la cardiopatia isquèmica i la cardiopatia valvular (figura 10).

Figura 10. Percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació. 2004-2010

La cardiopatia dilatada és la indicació més freqüent en els pacients menors de 50 anys. En canvi, en els pacients de 50 anys o més, la proporció de pacients amb cardiopatia isquèmica és lleugerament superior als de cardiopatia dilatada (figura 11).

Figura 11. Percentatge de pacients que han rebut un primer trasplantament cardíac, per indicació i grups d'edat. 1984-2010

La mitjana d'edat presenta diferències estadísticament significatives ($p < 0,0001$) entre les quatre indicacions: els pacients amb cardiopatia isquèmica o valvular són més grans que els que presenten una cardiopatia dilatada (taula 3). Les diferències també són estadísticament significatives en els homes i les dones per separat (taula 4).

Taula 3. Mitjana i interval de confiança de l'edat per indicació. 1984-2010

	n	mitjana	IC 95%	rang
Cardiopatia dilatada	424	49	47,4 – 50,1	1 – 71
Cardiopatia isquèmica	376	54	53,7 – 55,3	28 – 70
Cardiopatia valvular	93	54	52,1 – 56,0	17 – 67
Altres cardiopaties	75	39	34,8 – 43,3	0 – 67
Total	968	51	49,9 – 51,5	0 – 71

Taula 4. Mitjana i interval de confiança de l'edat per indicació i sexe. 1984-2010

		n	mitjana	IC 95%	rang
Cardiopatia dilatada	Homes	310	48	46,6 – 49,9	1 – 71
	Dones	114	50	47,6 – 52,7	1 – 67
Cardiopatia isquèmica	Homes	352	54	53,7 – 55,4	28 – 70
	Dones	24	54	50,6 – 57,2	34 – 62
Cardiopatia valvular	Homes	71	53	51,2 – 55,7	17 – 67
	Dones	22	56	51,5 – 60,1	28 – 65
Altres cardiopaties	Homes	34	43	36,2 – 49,1	1 – 67
	Dones	41	36	30,3 – 41,9	0 – 67
Total	Homes	767	51	50,5 – 52,2	1 – 71
	Dones	201	48	46,2 – 50,5	0 – 67

Característiques del donant

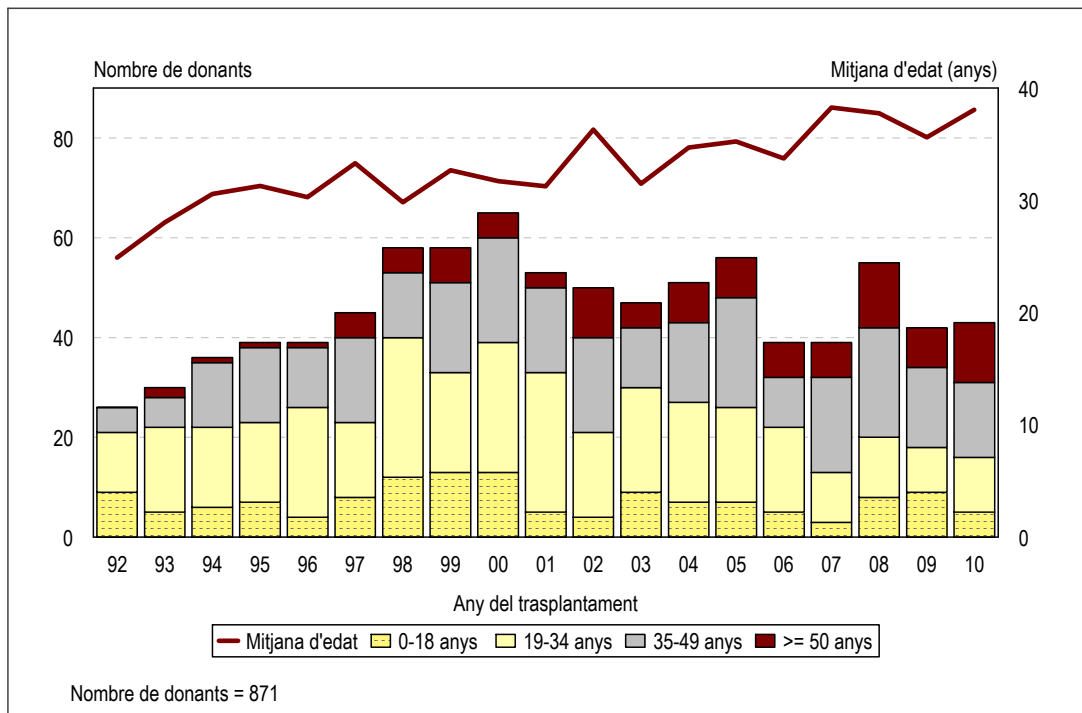
◆ Sexe i edat

En els 871 trasplantaments practicats en el període 1992-2010, el 70,4% dels donants són homes i el 29,6% dones. L'any 2010, el 67,4% (n = 29) han estat homes i el 32,6% (n = 14) dones.

Per a tot el període 1984-2010, la mitjana d'edat del donant és de 32 anys, la mediana de 31 anys i el rang de 1 a 64 anys (en el període 1992-2010 la mitjana d'edat del donant és de 33 anys i la mediana de 32 anys). Al llarg dels anys, la mitjana d'edat ha anat augmentant i ha passat dels 25 anys de l'any 1992 als 38 de l'any 2010 (figura 12).

Aquest increment es produeix a expenses dels donants d'edat més avançada, atès que l'any 2010 el 27,9% dels donants tenien 50 anys o més mentre que en els primers anys aquest grup era inexistent.

Figura 12. Evolució de l'edat del donant. 1992-2010

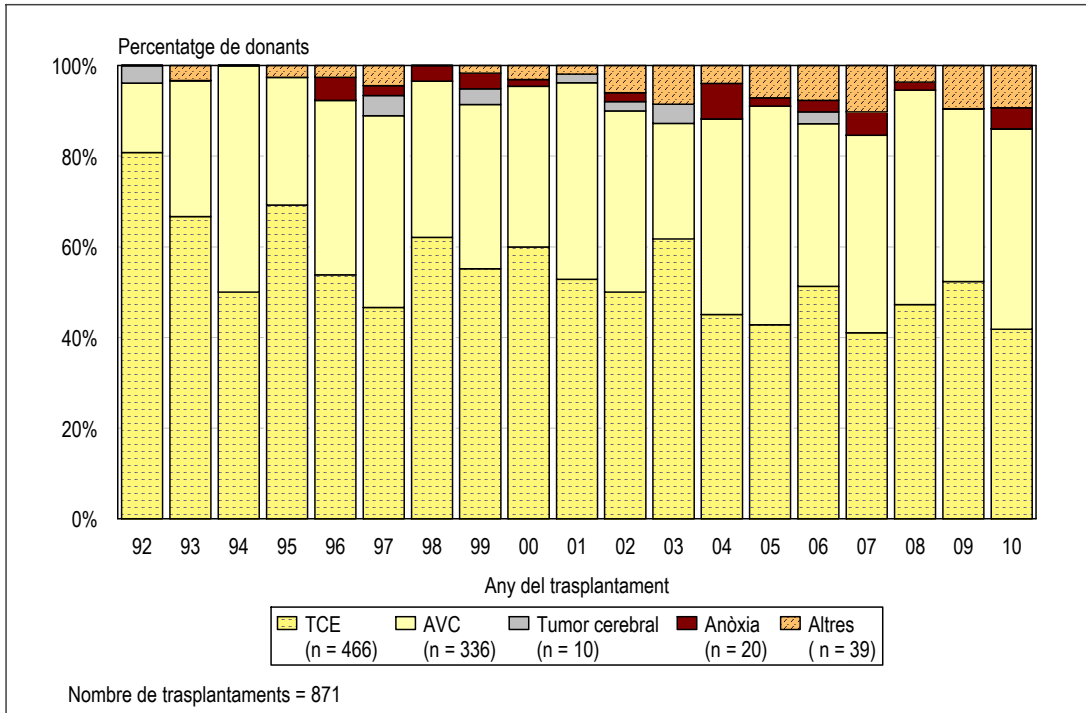

◆ Causes de mort

La causa més freqüent de mort del donant és el traumatisme cranioencefàlic (TCE), que representa el 55,2% de totes les causes, seguit de l'accident vascular cerebral (AVC), que suposa el 36,8% (en el període 1992-2010 aquests percentatges són del 53,5% i el 38,6%, respectivament).

Paral·lelament a l'augment de l'edat del donant, al llarg dels anys també ha augmentat la proporció de donants morts a causa d'un AVC (figura 13). L'any 2010, el 41,9% dels donants han estat per TCE i el 44,2% per AVC.

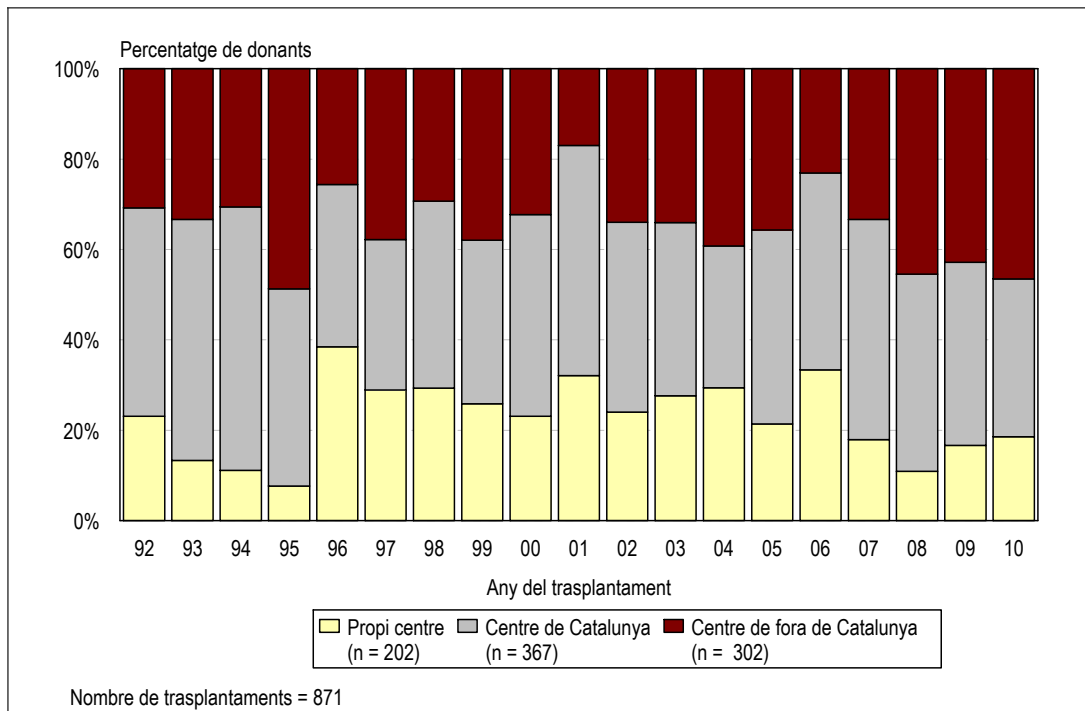
Figura 13. Evolució anual del percentatge de la causa de mort del donant. 1992-2010

◆ **Procedència dels òrgans**

En el període 1984-2010, el 22,1% dels òrgans trasplantats procedeixen del mateix hospital on es fa el trasplantament, el 44,8% d'altres hospitals de Catalunya i el 33,1% d'hospitals de fora de Catalunya. L'any 2010, el 18,6% són del mateix hospital que practica el trasplantament, el 34,9% de Catalunya i el 46,5% de fora de Catalunya (figura 14).

Figura 14. Evolució anual del percentatge de procedència de l'òrgan. 1992-2010

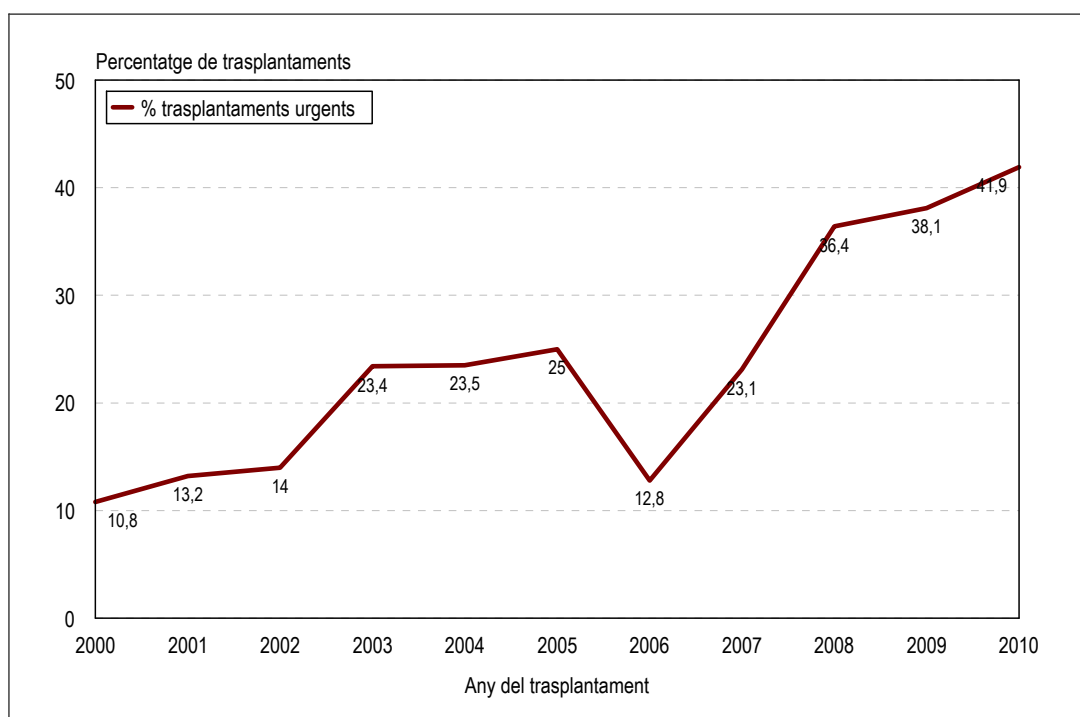
Característiques del trasplantament

◆ Urgència

Dels 984 trasplantaments cardíacs practicats en el període 1984-2010, 202 (20,5%) van ser urgents.

El 41,9% (18) dels trasplantaments de l'any 2010 han estat urgents, percentatge superior al dels anys anteriors (figura 15).

Figura 15. Evolució anual del percentatge de trasplantaments urgents. 2000-2010

◆ Temps d'isquèmia

La mitjana del temps d'isquèmia és de 174 minuts. Tenint en compte la procedència de l'òrgan, les diferències que s'observen són estadísticament significatives ($p < 0,0001$). Quan l'òrgan prové d'un centre de fora de Catalunya, la mitjana és superior en 75 minuts que quan l'òrgan prové d'un hospital de Catalunya (taula 5).

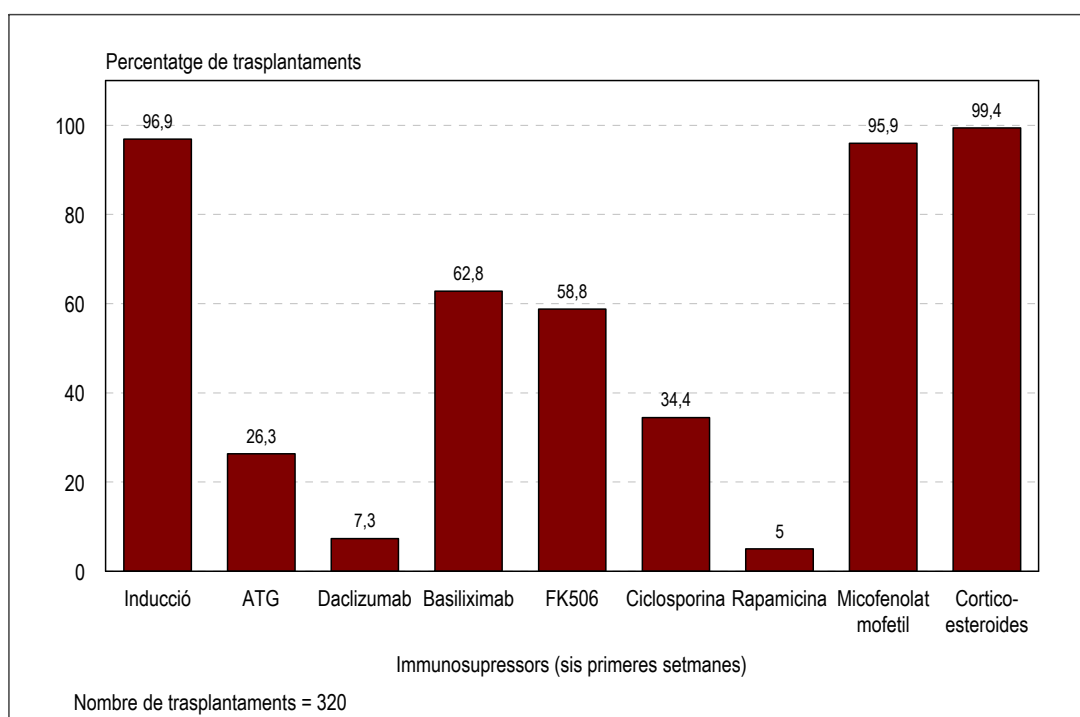
◆ Immunosupressors

Els fàrmacs immunosupressors utilitzats en les sis primeres setmanes del trasplantament es mostren a la figura 16. La gran majoria dels pacients trasplantats fan un tractament immunosupressor d'inducció i el basiliximab és el fàrmac més utilitzat.

Taula 5. Temps d'isquèmia, en minuts, segons la procedència de l'òrgan. 1984-2010

	Propi centre (n = 217)	Resta de Catalunya (n = 438)	Fora de Catalunya (n = 323)	Total (n = 978)
Mitjana	133	155	227	174
Mediana	126	150	230	165
Rang	60 – 238	64 – 369	87 – 360	60 – 369
IC 95%	128 – 137	151 – 159	222 – 232	170 – 177

Figura 16. Fàrmacs immunosupressors utilitzats durant les sis primeres setmanes del trasplantament cardíac. 2004-2010

Retrasplantaments

Setze dels 984 trasplantaments portats a terme en el període 1984-2010 han estat retrasplantaments.

El temps transcorregut entre els dos trasplantaments oscil·la entre 0 i 13 anys. La mitjana se situa en quatre anys i mig (i la mediana en quatre anys). Concretament, quatre pacients (25,0%) van rebre el segon trasplantament abans de la primera setmana d'haver rebut el primer, tres (18,8%) entre la primera setmana i tres mesos després del primer i nou (56,3%) després del primer any.

A les taules 6 i 7 es mostren les principals característiques dels retrasplantaments.

Taula 6. Característiques dels pacients que han rebut un retrasplantament, per període de temps transcorregut entre els dos trasplantaments. 1984-2010

	0 - 3 mesos (n = 7)	> 3 mesos (n = 9)
Sexe		
Home	5 (71,4%)	6 (66,7%)
Dona	2 (28,6%)	3 (33,3%)
Edat (anys)		
Mitjana	44	36
Mediana	42	39
Rang	35 – 63	15 – 59
Indicacions		
Cardiopatia dilatada	2 (28,6%)	7 (77,8%)
Cardiopatia isquèmica	3 (42,9%)	2 (22,2%)
Cardiopatia valvular	-	-
Altres cardiopaties	2 (28,6%)	-

Dels set pacients que han rebut un retrasplantament abans de tres mesos, el 31 de desembre de 2010 n'han mort quatre, dos d'ells per infecció. Pel que fa als nou pacients retrasplantats a partir del tercer mes, n'han mort set: dos per malaltia vascular de l'empelt, dos per disfunció primària de l'empelt i tres per altres causes.

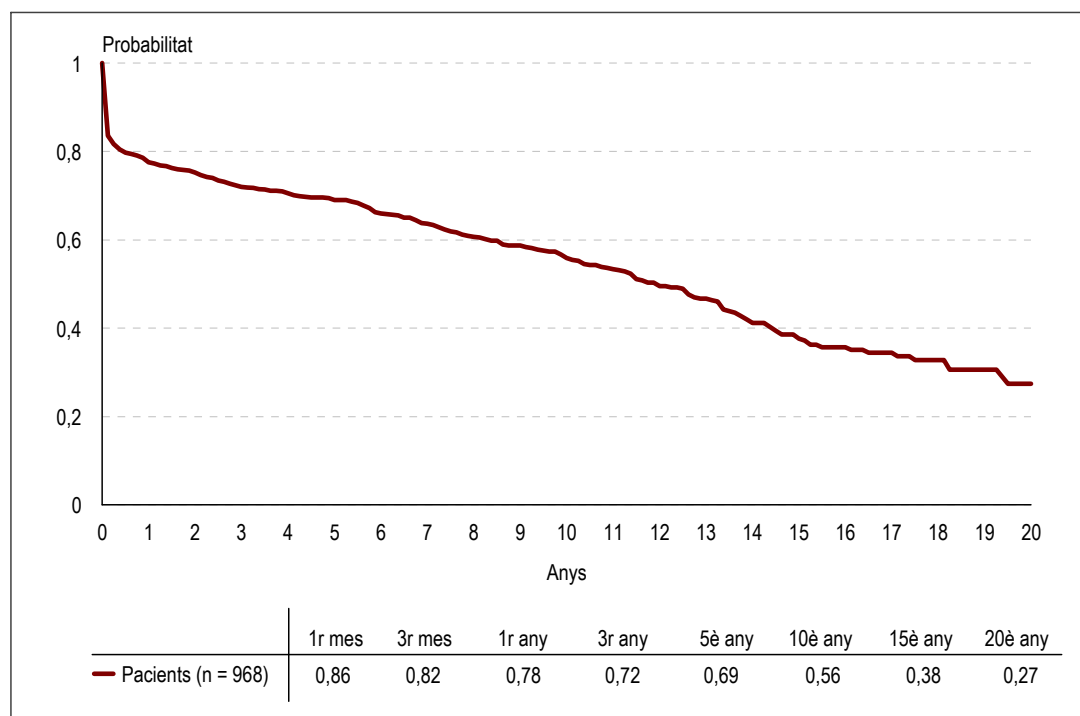
Taula 7. Característiques dels donants i dels trasplantaments (primer trasplantament), per període de temps transcorregut entre els dos trasplantaments. 1984-2010

	0 - 3 mesos (n = 7)	> 3 mesos (n = 9)
Edat donant (anys)		
Mitjana	20	25
Mediana	23	21
Rang	11 – 25	14 – 49
Causa mort donant		
TCE	6 (85,7%)	6 (66,7%)
AVC	-	2 (22,2%)
Altres	1 (14,3%)	1 (11,1%)
Temps isquèmia (minuts)		
Mitjana	139	150
Mediana	115	140
Rang	82 – 230	95 – 300

Supervivència

La supervivència del pacient que ha rebut un primer trasplantament cardíac a Catalunya en el període 1984-2010 és del 86% al primer mes i del 78%, el 72% i el 69% al primer, tercer i cinquè any, respectivament (figura 17).

Figura 17. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac. 1984-2010

Percentatges de supervivència molt semblants als dels registres espanyol i internacional (taula 8).

Taula 8. Supervivència de l'empelt. Dades comparatives dels registres català (RTCC), espanyol (RETC)¹ i internacional (ISHLT)². 1984-2010

	RTCC (1984-2010)	RETC (1984-2009)	ISHLT (1982-6/2008)
1r mes	0,85	0,88	0,90
1r any	0,77	0,78	0,81
5è any	0,68	0,67	0,68
10è any	0,55	0,54	0,50
15è any	0,37	0,41	0,33

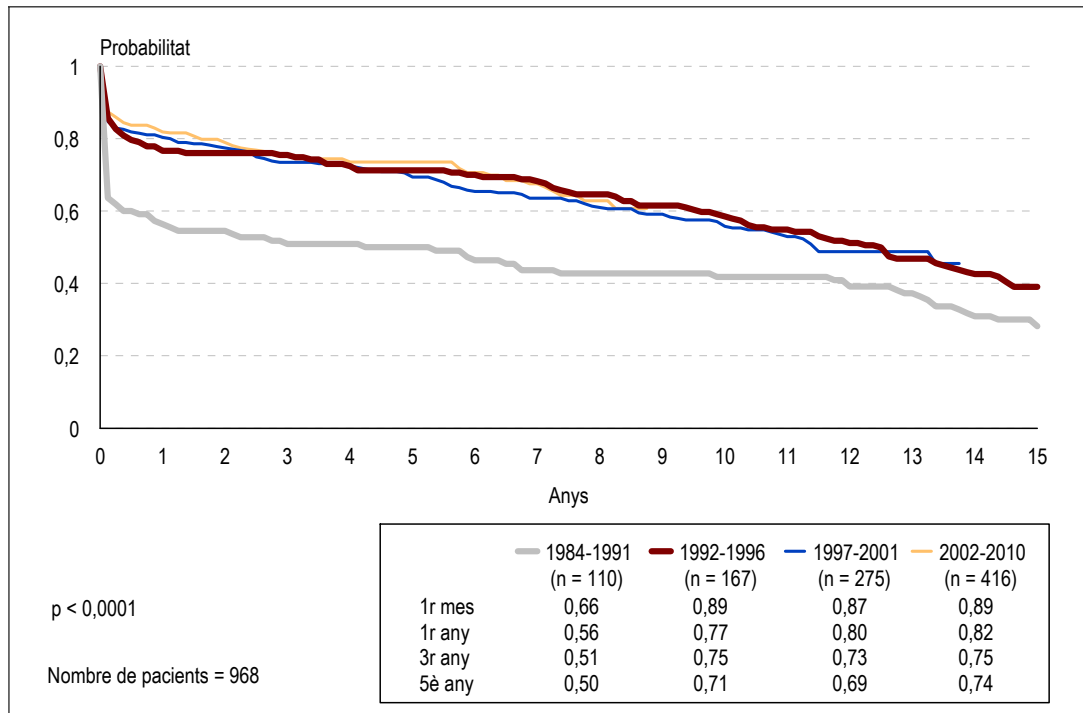
¹ Almenar Bonet, L. Registro Español de Trasplante Cardíaco. XXI Informe Oficial de la Sección de Insuficiencia Cardíaca, Trasplante Cardíaco y otras Alternativas Terapéuticas de la Sociedad Española de Cardiología (1984-2009). Rev Esp Cardiol. 2010;63(11):1317-28.

² International Society for Heart and Lung Transplantation (disponible a: <http://www.isHLT.org>)

La supervivència global del pacient en el període 1984-2010 està afectada tant per les característiques dels trasplantaments portats a terme durant els primers anys (baix nombre de casos, període d'aprenentatge), com per altres factors dels trasplantaments practicats en anys posteriors (inclusió de pacients amb patologies de pronòstic més dolent i de més edat).

L'estudi per períodes s'ha dividit en quatre intervals: 1984-1991, 1992-1996, 1997-2001 i 2002-2010. S'observen diferències estadísticament significatives entre els quatre períodes ($p < 0,0001$), però no entre els tres últims (figura 18).

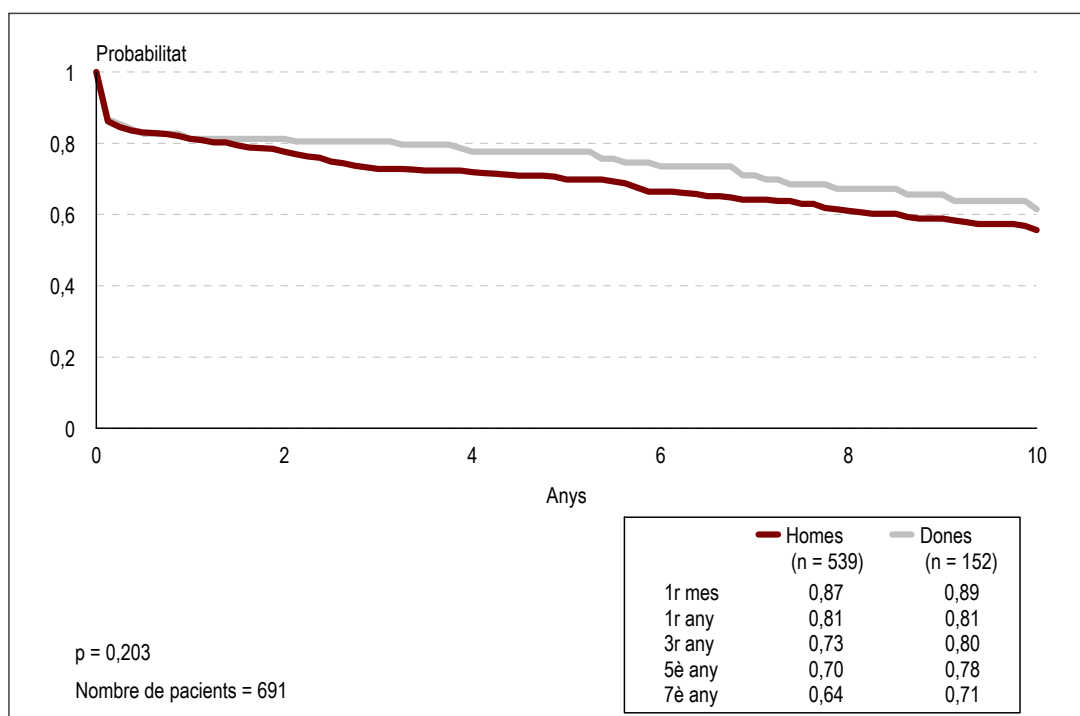
Figura 18. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac, per períodes. 1984-2010

Per tal de tenir una visió més actualitzada dels resultats, s'elaboren les supervivències amb les dades dels trasplantaments practicats a partir de l'any 1997. En el període 1997-2010, la supervivència dels pacients és del 88% al primer mes i del 81%, el 74%, el 71% i el 66% al primer, tercer, cinquè i setè any, respectivament.

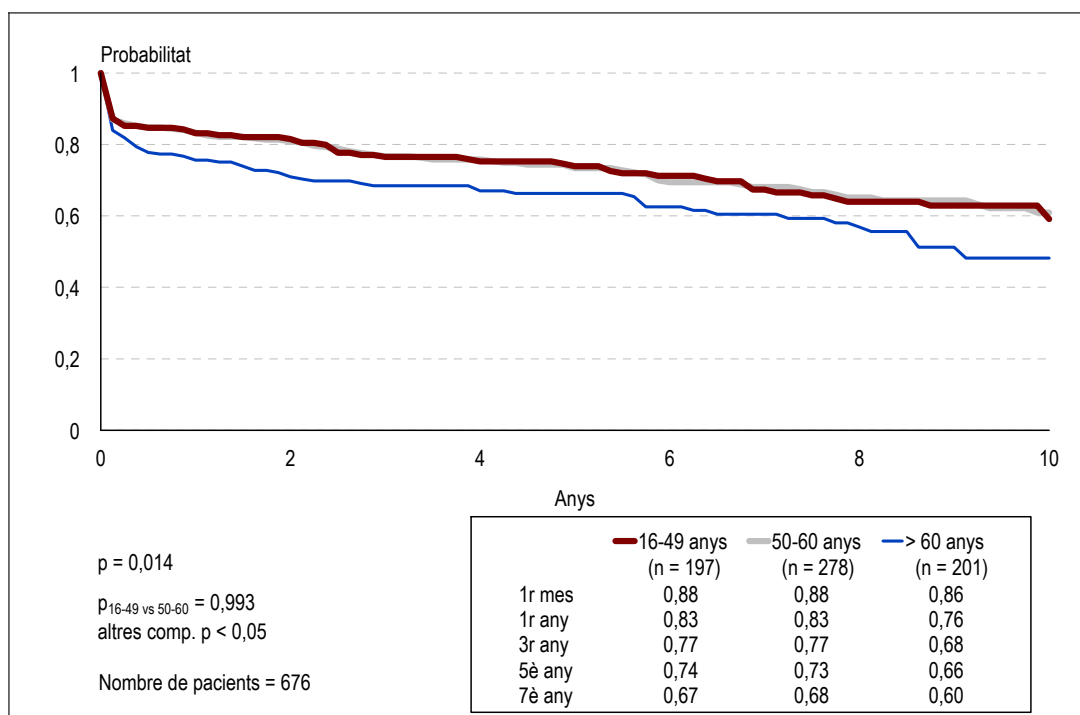
A llarg termini, les dones presenten una supervivència lleugerament superior a al dels homes (figura 19), encara que les diferències no són estadísticament significatives ($p = 0,203$).

Figura 19. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac, per sexe. 1997-2010

Les diferències en la supervivència del pacient segons els tres grups d'edat (16-49, 50-60, >60) són estadísticament significatives ($p = 0,014$); els pacients majors de 60 anys presenten una supervivència més reduïda (figura 20).

Figura 20. Supervivència dels pacients de 15 anys o més que han rebut un trasplantament cardíac, per grups d'edat. 1997-2010

Tenint en compte la indicació del trasplantament, els pacients amb una cardiopatia valvular són els que presenten una millor supervivència en contraposició als pacients amb una cardiopatia isquèmica, que són els que tenen una supervivència més baixa (figura 21). Les diferències no són estadísticament significatives entre els quatre grups diagnòstics ($p = 0,132$), com tampoc ho són entre les dues categories diagnòstiques més representades ($p = 0,070$).

Figura 21. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac, per indicació. 1997-2010

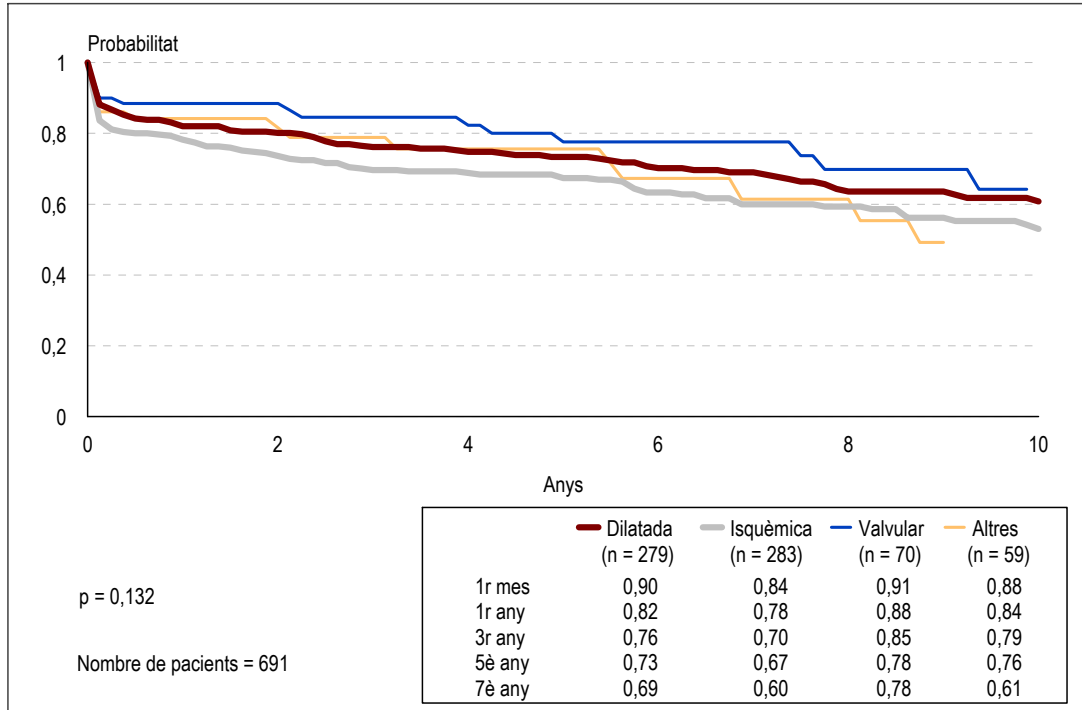
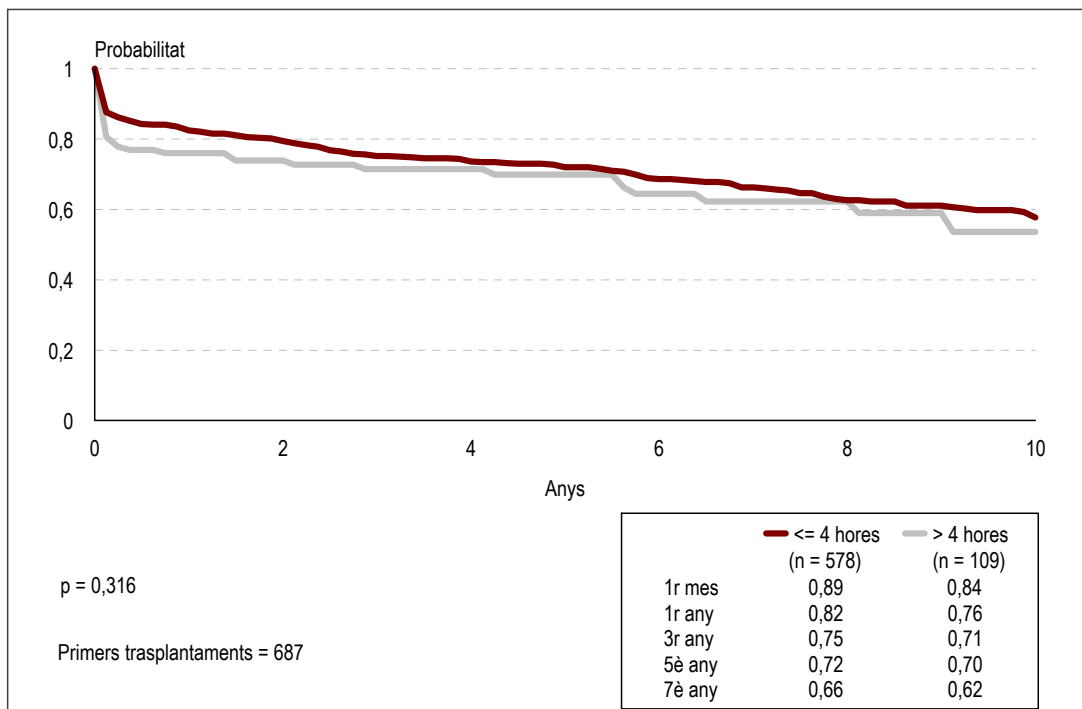

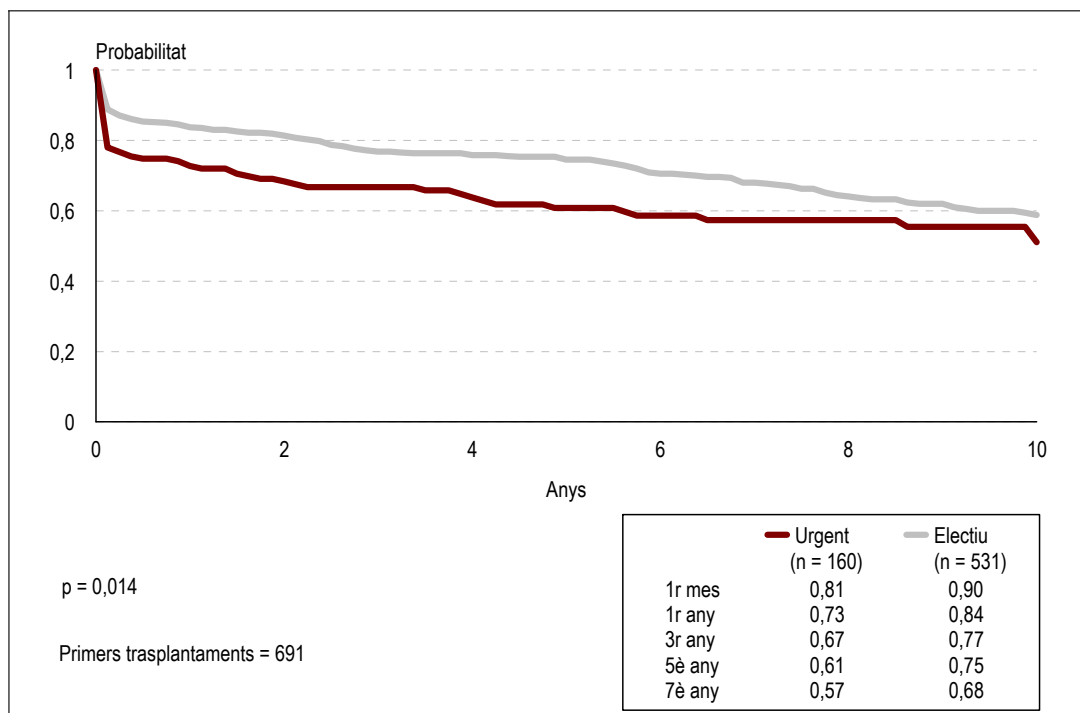
Figura 22. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac, segons el temps d'isquèmia. 1997-2010

Quan s'analitza la supervivència segons el temps transcorregut des de l'extracció de l'òrgan fins al moment del trasplantament, s'observa que la probabilitat de sobreviure és més gran quan el temps d'isquèmia és inferior o igual a quatre hores, tot i que les diferències no són estadísticament significatives ($p = 0,316$) (figura 22). Les diferències més importants s'evidencien a curt termini.

Hi ha diferències estadísticament significatives ($p = 0,014$) en la supervivència del pacient segons si el trasplantament que han rebut ha estat urgent o electiu (figura 23).

Figura 23. Supervivència dels pacients que han rebut un trasplantament cardíac, segons el tipus d'urgència. 1997-2010

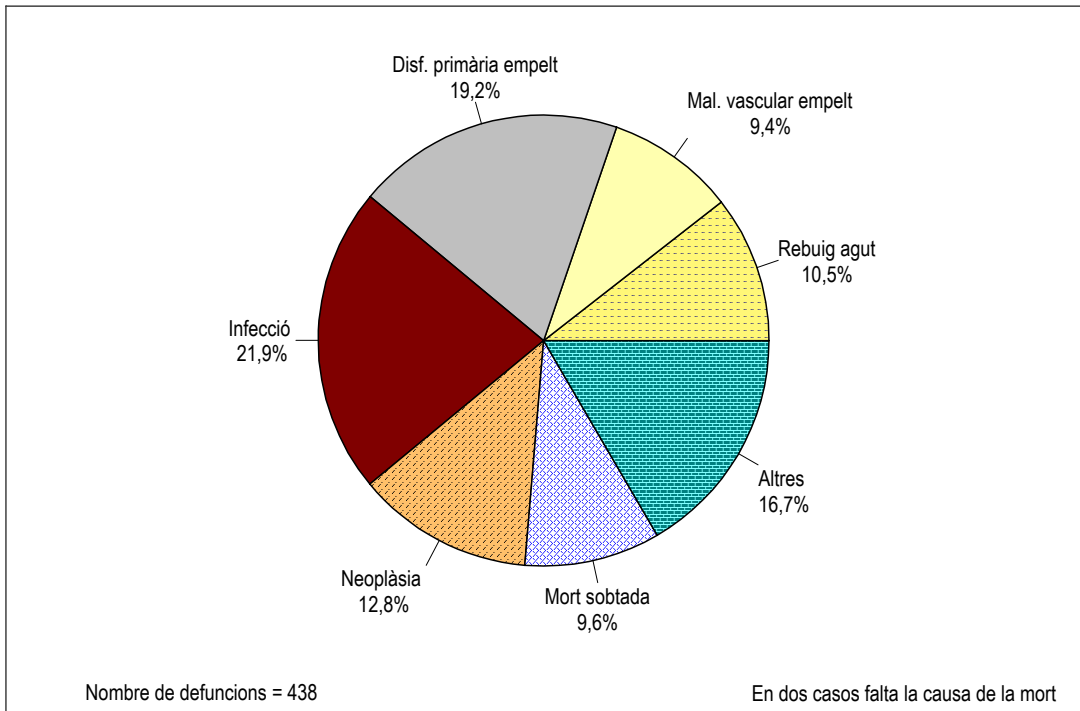

Mortalitat

Dels 968 pacients trasplantats en el període 1984-2010, 440 (45,5%) han mort el 31 de desembre de 2010, 517 (53,4%) continuen vius i n'hi ha 11 (1,1%) dels quals s'ha perdut el seguiment.

Les causes més freqüents de mort són les infeccions (21,9%) i les disfuncions primàries de l'empelt (19,2%), seguides per les neoplàsies (12,8%) i el rebuig agut (10,5%). Les dues primeres causes de mort representen més del 40% de totes les defuncions (figura 24).

Figura 24. Percentatge de defuncions segons la causa de la mort. 1984-2010

Aquestes quatre primeres causes de mort són les mateixes tenint en compte el sexe del pacient, encara que els percentatges varien segons que siguin homes o dones (figura 25).

En el 31,6% de les morts, el decés s'ha produït durant el mes posterior al primer trasplantament (figura 26) i la principal causa de mort és la disfunció primària de l'empelt (figura 27).

Per a tot el període, la taxa de mortalitat als 30 dies és del 14,8% (12,4% per al període 1997-2010). L'any 2010, la taxa de mortalitat als 30 dies ha estat del 9,3%, valor superior a la de l'any anterior, 7,1% (figura 28).

Figura 25. Percentatge de defuncions, causa de mort i sexe. 1984-2010

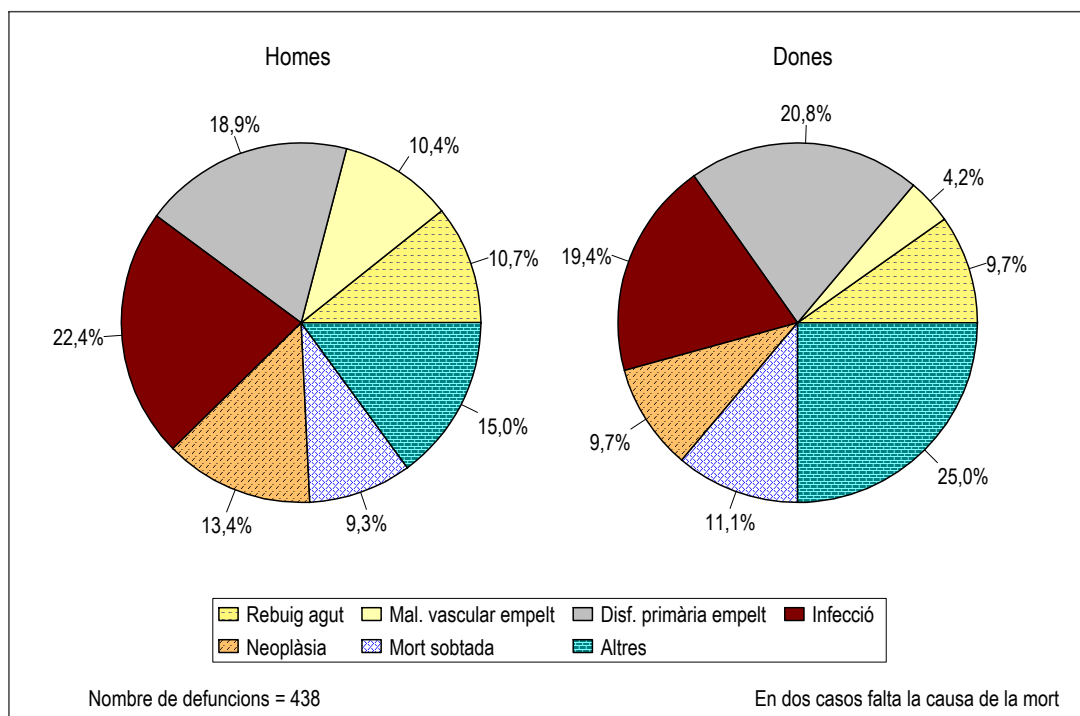

Figura 26. Temps transcorregut des del trasplantament fins a la mort. 1984-2010

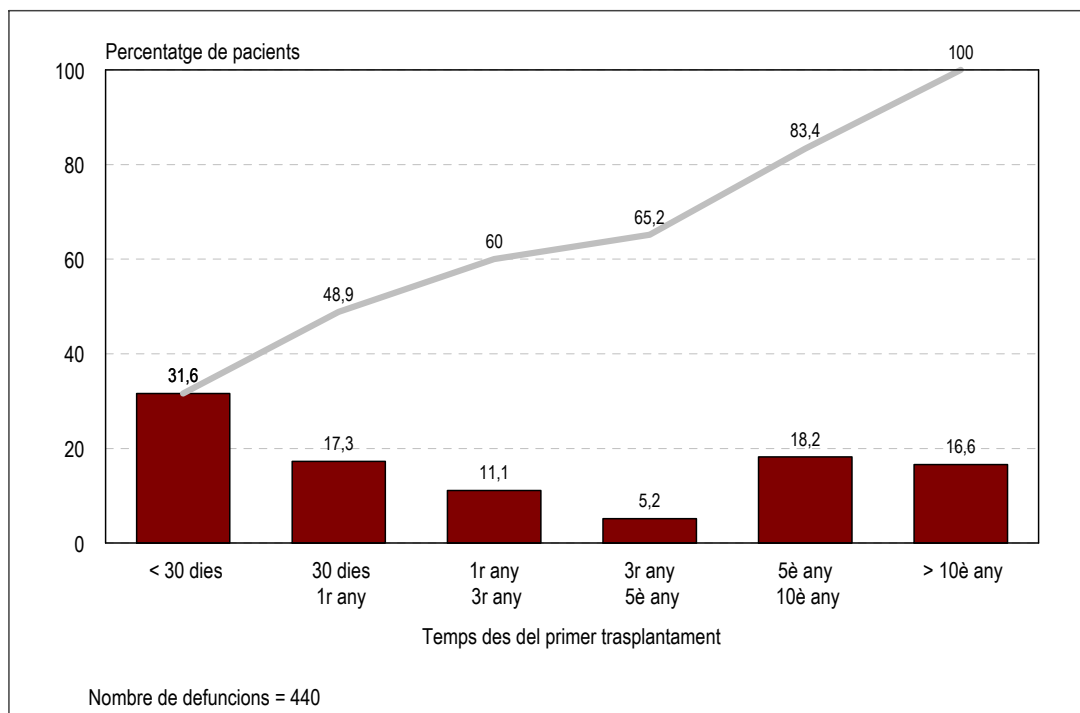

Figura 27. Percentatge de defuncions segons la causa de la mort i el temps transcorregut des del trasplantament. 1984-2010

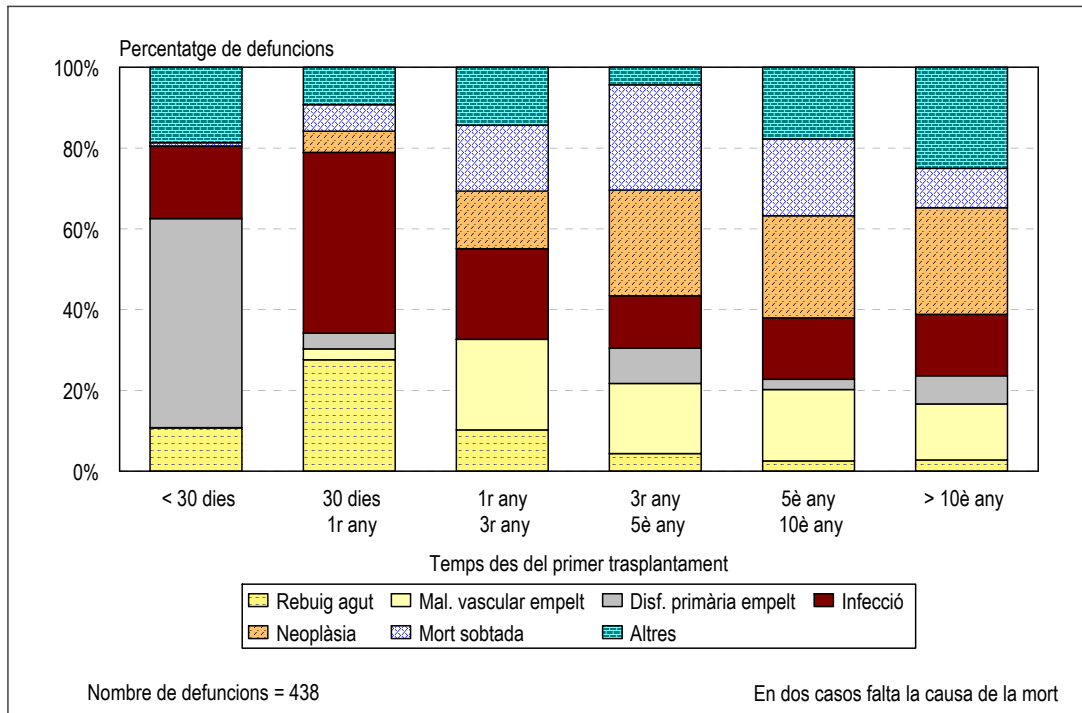
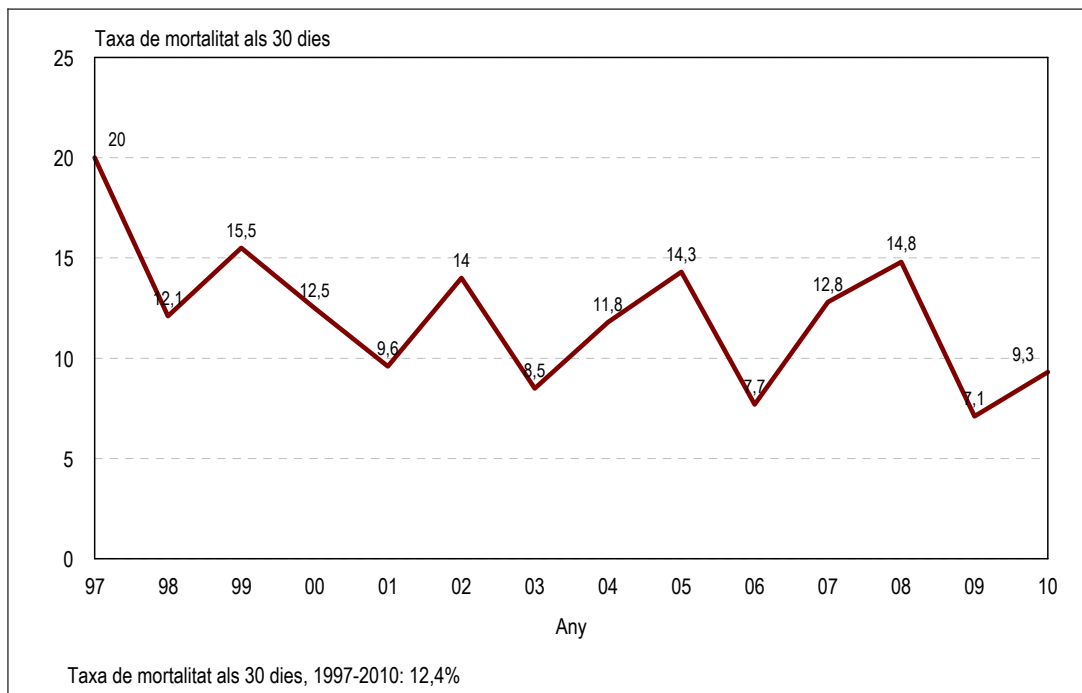

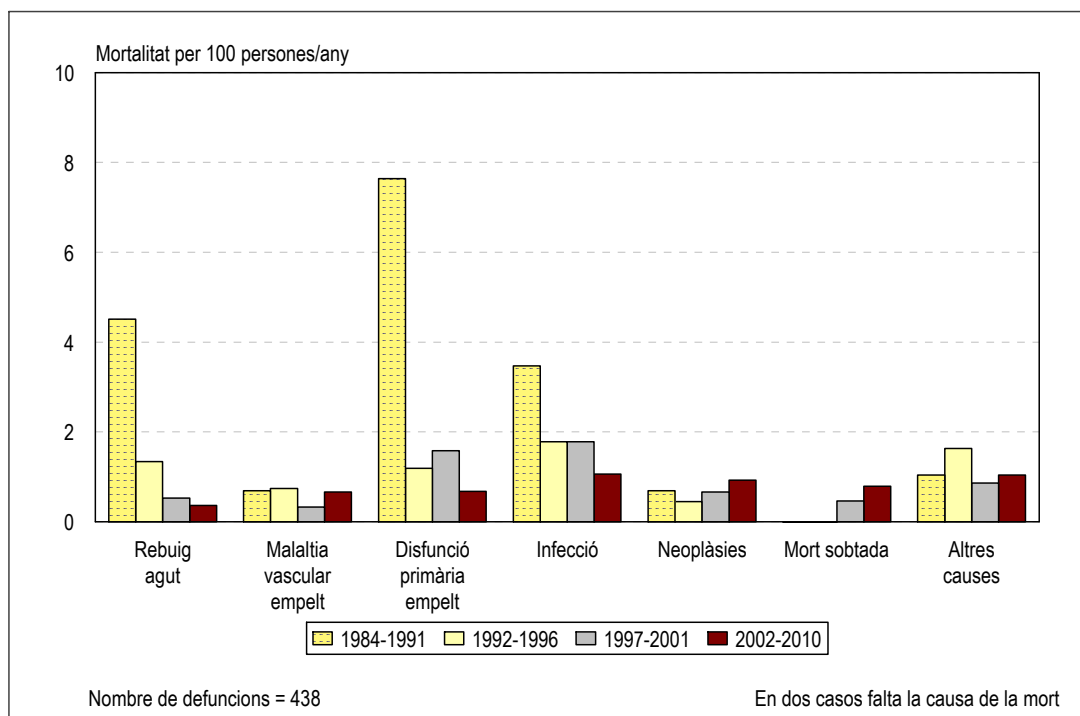
Figura 28. Evolució anual de la taxa de mortalitat als 30 dies. 1997-2010

S'ha analitzat la mortalitat en percentatges (per cent persones/any) amb relació al període (any de la mort). El període 1984-1991 és, amb diferència, el que té una mortalitat més alta, 18,06%, mentre que en els períodes següents la mortalitat és inferior a la meitat d'aquest primer període (1992-1996: 7,12%; 1997-2001: 6,25%; 2002-2010: 5,54%). La figura 29 mostra la distribució de les causes de mort per

període i s'observa una disminució de la mortalitat per disfunció primària de l'empelt i rebuig agut.

Figura 29. Distribució de les causes de mort per període, any de la mort, en percentatges (per 100 persones/any). 1984-2010

Llista d'espera

El nombre de pacients en llista d'espera al final de l'any 2010 ha augmentat respecte a l'any anterior i ha passat de 12 a 18 (figura 30).

Figura 30. Evolució de la llista d'espera i del nombre de trasplantaments cardíacs. 1990-2010

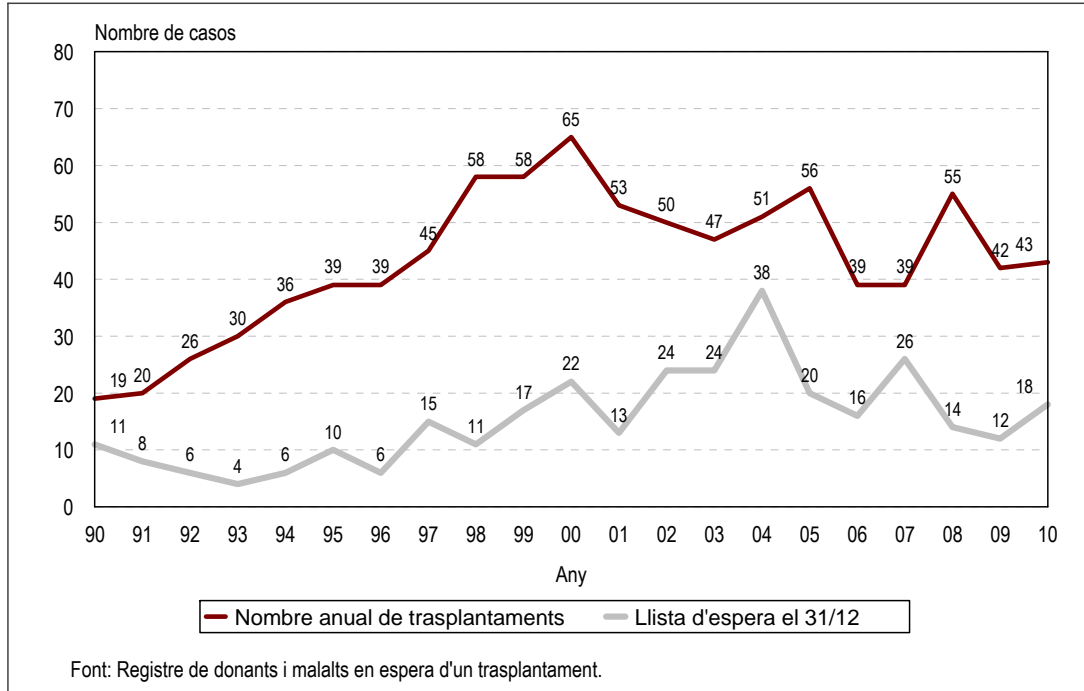
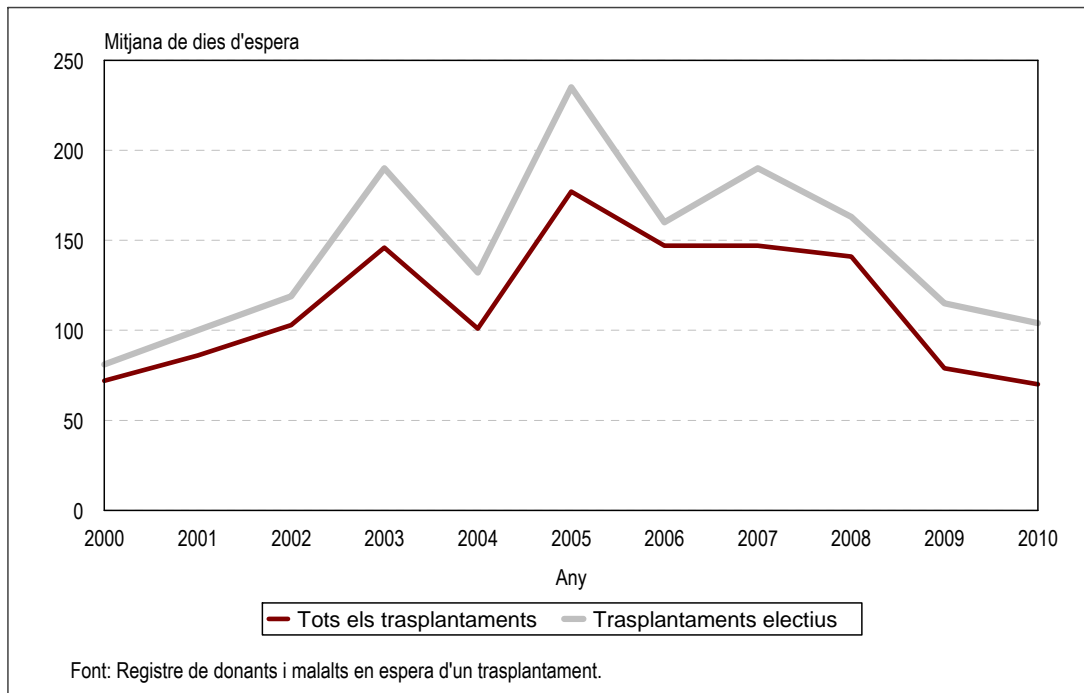

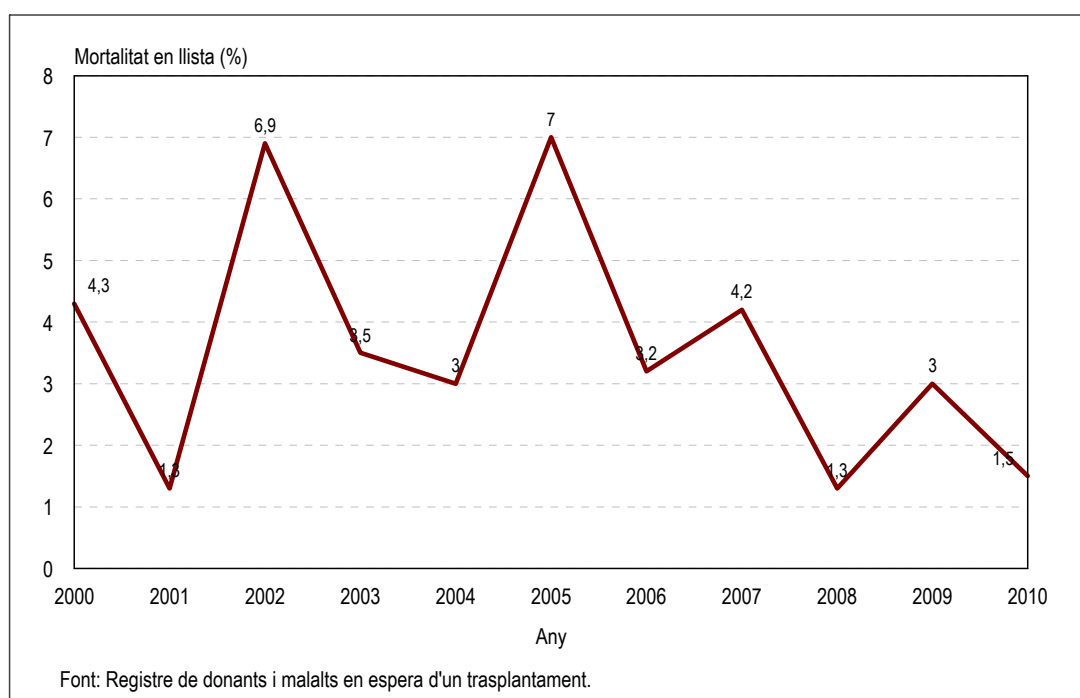
Figura 31. Mitjana de dies d'espera per rebre un trasplantament cardíac. 2000-2010

L'any 2010, la mitjana de dies d'espera per a un trasplantament cardíac va ser de 70; si se n'exclouen els trasplantaments urgents, la mitjana de dies d'espera puja fins a 104 dies (figura 31).

L'any 2010 hi va haver 70 inclusions en la llista d'espera. Pel que fa a les exclusions, quatre van ser per milloria i tres per empitjorament (dos empitjoraments definitius). La mortalitat en llista va ser del 1,5%, inferior a la de l'any anterior. Atès el baix nombre de casos en els darrers anys, cal valorar amb cautela les importants fluctuacions que s'observen (figura 32).

Figura 32. Percentatge de mortalitat en llista d'espera per rebre un trasplantament cardíac. 2000-2010

En el període 2000-2010, la probabilitat de rebre un trasplantament cardíac va ser del 59% als sis mesos d'estar en llista d'espera i del 70% al cap d'un any (figura 33).

En analitzar la probabilitat de rebre un trasplantament tenint en compte el grup sanguini del pacient s'observa que en els pacients del grup A i grup O tenen les mateixes probabilitats (57% als sis mesos i 70% a l'any). Els pacients dels altres dos grups, B i AB, presenten probabilitats superiors, però aquestes són inestables atès el baix nombre de casos (figura 34).

Figura 33. Probabilitat de rebre un trasplantament cardíac. 2000-2010

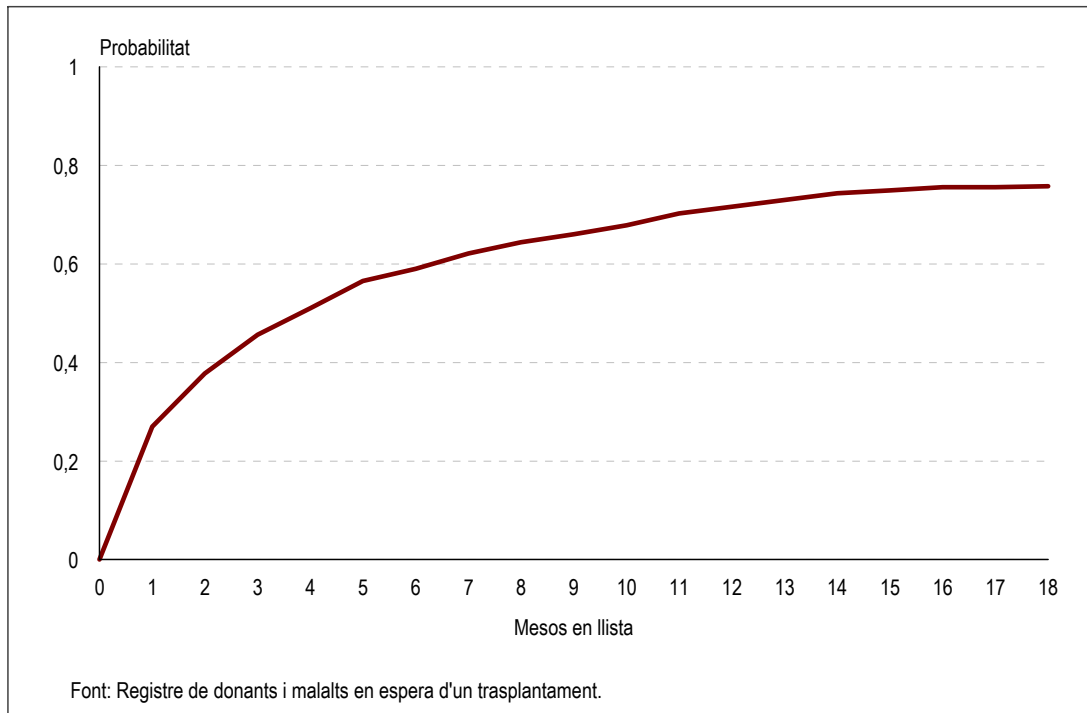
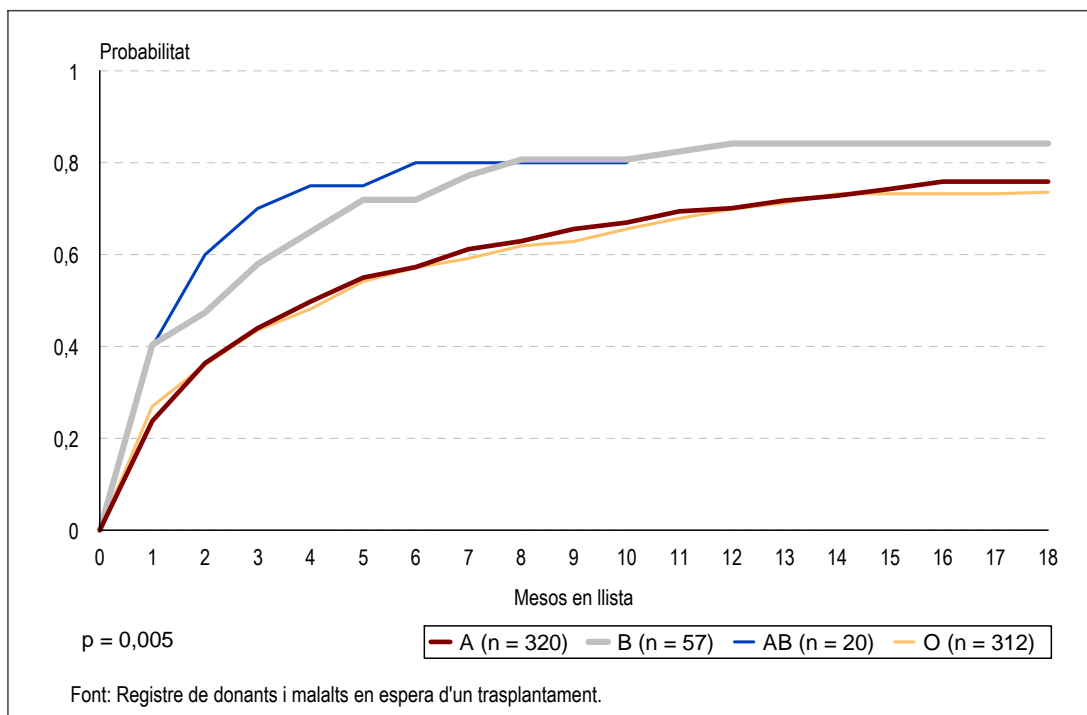

Figura 34. Probabilitat de rebre un trasplantament cardíac, per grup sanguini. 2000-2010

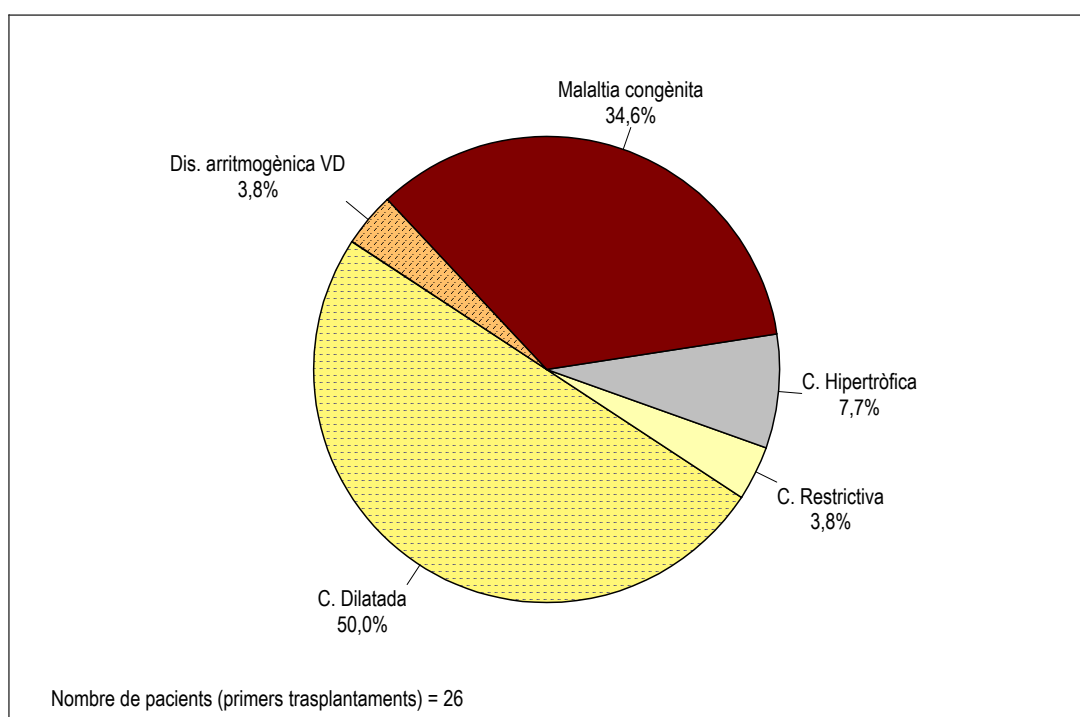
Trasplantament cardíac en nens

Dels 984 trasplantaments cardíacs practicats a Catalunya en el període 1984-2010, 26 (un cardiopulmonar) corresponen a nens menors de 16 anys. L'any 2010, se n'han fet 3.

Dels 26 pacients trasplantats, el 53,8% (14) són homes i el 46,2% (12) dones. La mitjana d'edat és de 11 anys (mediana = 13,5, rang = 5 mesos – 15 anys), si bé el 69,2% (18) tenen entre 12 i 15 anys.

La cardiopatia dilatada i la malaltia congènita són les dues indicacions més freqüents (figura 35 i 36).

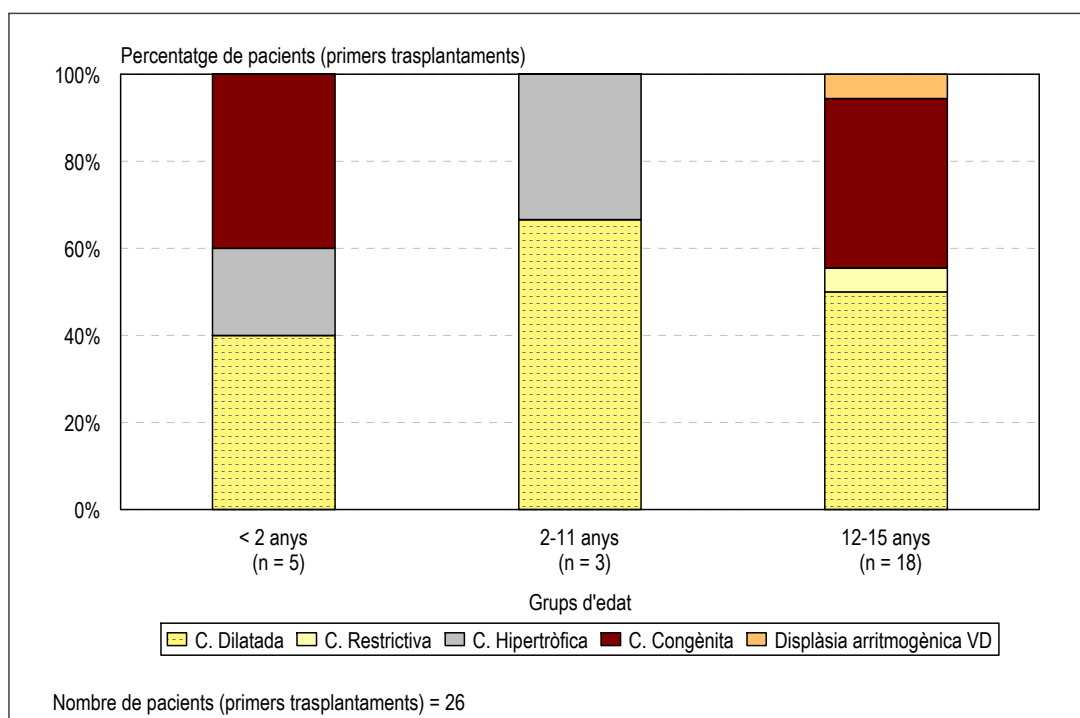
Figura 35. Indicacions dels pacients que han rebut el primer trasplantament en edat pediàtrica (menors de 16 anys). 1984-2010

Les taules 9 i 10 mostren les característiques dels donants i dels trasplantaments practicats en nens.

Dels 26 nens (menors de 16 anys) trasplantats, 1 ha estat retrasplantat en edat adulta i 11 han mort a 31 de desembre de 2010.

Figura 36. Indicacions dels pacients que han rebut el primer trasplantament en edat pediàtrica (menors de 16 anys) per grups d'edat. 1984-2010

Taula 9. Característiques dels donants, trasplantaments en receptors d'edat pediàtrica (menors de 16 anys). 1984-2010

Sexe donant	
Home	11 (42,3%)
Dona	14 (53,8%)
Manca informació	1 (3,8%)
Edat donant	
Mitjana (\pm DE)	18 (\pm 12,8)
Mediana	17,50
Rang	1 – 56
Mort del donant	
TCE	18 (69,2%)
AVC	4 (15,4%)
Altres	4 (15,4%)
Procedència òrgan	
Propi centre	7 (26,9%)
Resta de Catalunya	6 (23,1%)
Fora de Catalunya	13 (50,0%)

Taula 10. Característiques dels trasplantaments, trasplantaments en receptors d'edat pediàtrica (menors de 16 anys). 1984-2010

Urgència	
Urgent	10 (38,5%)
Electiu	16 (61,5%)
Temps isquèmia (minuts)	
Mitjana (\pm DE)	188 (\pm 61,8)
Mediana	188
Rang	60 – 300
